

DOLENJSKI

Glasiło Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izdaja vsako sredo — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RACUN pri Komunalni banki v Novem mestu št. 60-KB-16-Z-24

Štev. 12 (418)

LETO IX.

NOVO MESTO, 26. MARCHA 1958

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — TISKA Časopisno podjetje »Slovenski poročevalci« v Ljubljani

Novomeščani!

Kot smo kratko že poročali, bo pred pričetkom velike mladinske akcije na avtomobilski cesti, 1. aprila veliko slavje v Novem mestu. Mimo svečanih akademij 31. marca popoldne in zvečer v obeh novomeških dvoranih, pri katerih bodo sodelovali priznani ansambli in umetniki, bo 1. aprila dopoldne velik zbor mladih graditeljev — zbor mladih sil pred veliko akcijo.

Na zbor bodo prišle vse mladinske delovne brigade, ki že delajo na pripravah za gradnjo, razen njih pa še deset novih brigad, ki bodo pričele delati na cesti takoj naslednji dan. Zbora se bo udeležilo 23 brigad s približno 2600 gradirji in brigadirkami.

Po mimohodu brigad skozi Novo mesto bo na Glavnem trgu dopoldne veliko zborovanje, na katerem bodo govorili predstavniki Zveznega izvršnega sveta, Centralnega komiteja LMJ, ljudskih republik Slovenije in Hrvaške, okraja in drugi. Na zborovanje je povabljenih veliko najvišjih predstavnikov političnega in javnega življenja iz vse države, zastopnikov mladinskih organizacij, bivših komandantov mladinskih delovnih akcij in drugih.

Novomeščani! Okrasimo naše mesto za veliko slavje, s katerim bomo v ponedeljek in torek začeli največje javno delo na Dolenjskem! Z množično udeležbo na vseh prireditvah pozdravimo mlade graditelje iz bratskih republik in goste, ki se bodo udeležili velikih slovesnosti ob začetku del na avto cesti bratstva in enotnosti!

Končno

Tako bodo ob tej le novici vzdihnil vsi tisti naši naročniki, ki že tedne in tedne nestrno pričakujejo, kdaj bo naše veliko novoletno nagradno žrebanje. Uprava lista bo le dni prekinila še zadnje predpisa, ki so do konca januarja 1958 vplačali odn. 1000 din, končno tedna pa bomo razdelili med izžrebance 111 nagrad. Žrebanje bo vodila komisija 4 naročnikov s pomočjo uprave Dolenjskega lista, izid žrebanja pa bomo objavili v sredo 2. aprila. Da ne bo prehudih razočaranj (mnogi nam že zdaj pošiljajo prav mile prošnje, naj jih žreb ne spregleda!), samo tale podatek: vsak teden tiskamo 11.800 izvodov Dolenjskega lista, nagrad pa je 111 (sto enajst)... Torej, res samo srečni izžrebanci bodo deležni pripravljenih nagrad!

OB 10-LETNICI NOVOMEŠKEGA UČITELJIŠČA

Ob važnejših življenjskih jubilejih sleherni jubilar pravi življenjsko pot in svoje načrte za bodočnost. Znanci mu čestitajo in žele sreče. Ako je jubilar kaj pomembnega storil za skupnost, poročajo časopisi o njegovem delu in ga ocenjujejo. Tako družba časti tiste, ki so zanjo delali. Prav ti jubilejni zapisi pa so pogostokrat dragoceni za sestavljanje biografij.

V navadi je, da tudi ustanove počaste važnejše življenjske mejnike in ob takih priložnostih poročajo o ustanovitvi, razvoju in svojih plodovih. Iz poročil družba spozna delo ustanove, njen pomen in uvidi, koliko se je obrestoval kapital, ki je bil vložen vanjo.

Novomeško učiteljsko šolo bo slavnostno obhajalo leto obstoja in obeta izdati za to priložnost svoj »življenjski« — izvestje. Če bo izvestje res izšlo, bo za vno opravi s tem jako pomembno delo, saj bo s njim prispeval svoj delež k zgodovini slovenskega šolstva po osvoboditvi.

Ta pa je krvavo potrebna. Vemo namreč, da je čas grobar, ki z naglico zagreba v pozabo vse dobro in slabo, pomembno in nepomembno. Iz čuta odgovornosti pred zgodovino slovenskega šolstva moramo toplo pož

VII. kongres ZKJ se bo začel 22. aprila

Na seji Izvršnega komiteja CK Zveze komunistov Jugoslavije so pretekli teden v Beogradu sklenili, da se bo 7. kongres ZKJ začel 22. aprila v Ljubljani. Odboren je tudi predlog dnevnega reda kongresa: Tovariši! Tudi bo referiral o nalogah Zveze komunistov v zvezi z mednarodnim položajem in notranjim razvojem socialistične izgradnje Jugoslavije; tov. Aleksander Ranković bo

poročal o organizacijsko-političnih zadevah Zveze komunistov, sledilo bo pa poročilo centralne revizijske komisije ZKJ. O programu ZKJ Jugoslavije bo poročal tov. Edvard Kardelj, o spremembah in izpopolnitvi statuta ZKJ pa tov. Moma Marković. Na kongresu bodo obravnavali tudi hodonih nalogah ZKJ Jugoslavije, zatem pa izvolili Centralni komitej ZKJ in centralno revizijsko komisijo.

zdraviti zamisel o izdaji izvestja, hkrati pa opozoriti odgovorne šolnike, naj čimprej oskrbe kratko zgodovino šolstva po osvoboditvi na Dolenjskem. Vsako odlašanje se bo maščevalo.

Menim, da bo prav, če za uvod v proslavo 10-letnice tujkajšnega učiteljskega povemo javnosti nekaj besed o prvih začetkih, da ne bodo šli v pozabo.

Prvi pedagoški tečaj, ki je bil v Smihelu pri Novem mestu od (Nadaljevanje na 4. strani)

Spominska razstava o Josipu Ressleru v Novem mestu

Razstava »Dolenjska žena v NOB« bo odprta v novomeškem Dolenjskem muzeju do sobote 29. marca, ko bo popoldne predčasno zaključena. Muzej bo v svojih prostorih takoj nato pripravil spominsko razstavo o Josipu Ressleru, izumitelju ladijskega vijaka, in jo odprl v ponedeljek 31. marca ob 18. uri kot svoj prispevek k veliki proslavi začetka del na avtocesti Ljubljana-Zagreb. Na pobudo Belokranjskega muzeja bo razstava »Dolenjska žena v NOB« prenesena v Metliko.

»PIONIR« JE PRIPRAVLJEN

Z obiska pri največjem dolenjskem gradbenem podjetju — Lani so PIONIRJEVCI dogradili 418 stanovanj, letos pa jih bodo 218, od teh v Novem mestu 97 — Osrednji problem: pomanjkanje vajecev za zidarsko in tesarsko delo

Letošnja pomlad je res muhasta. Veter me je, ko sem šel v Bršljin, prephal do kosti, čeprav je bil dan sončen. Imel sem srečo; tov. Kočevar, direktor Pionirja, je bil doma. Ne hodim rad na takšne intervjuje, pa ne zato, ker bi bili direktorji neustrežni, ne, niti najmanj. Toda vsak razgovor je prekinjen z najmanj 15 telefonskimi klici. Ko je v najlepšem teku, zabrni zvonec in... No pa to je višja sila, pustimo jo. V pisarni tovariša Kočevarja sem se takoj počutil domačega in pričela sva.

»Kako ste pričakali letošnje gradbeno sezono?«

»Bili smo popolnoma pripravljeni nanjo. Lansko jesen smo odpustili samo 10 odstotkov delavcev, tako da smo jih preko zime imeli približno 1300. Že lani smo imeli za leto 1958 zagotovljenih gradbenih del za 615 milijonov din, letos smo pa prevzeli še za nadaljnjih 300 milijonov din gradenj.«

»Sodeluje vaše podjetje pri gradnji avtoceste?«

»Vsekakor. Tudi cesta nas ni presejnetila. Bili smo pripravljeni na hitro ukrepanje v pripravljalnih delih. Prevzeli smo naslednja dela, ki so že v teku: postavljamo 30 barak za investicijsko skupino, obnovljamo grad Otočec, gradimo hladilnico in pekarno za potrebe brigad, delamo na zajetjih vode in zbiralnikih na Kiju in v Mačkovicu, ob vsej trasi bomo postavili 15 barak za nadzorne organe, na odseku Grmovlje bomo zgradili 5 mostov. Naš mehanični kovinski obrat je temeljito pripravljen za popravilo strojev. Na cesti bodo uporabljali mnogo strojev, zato bo povpraševanje po popravilih raslo.«

»Zelo pazimo na izvršitev prevzetih gradenj v dogovorjenem roku. Lahko rečem, da je vsak rok za nas absoluten. Grad Otočec bo obnovljen do 25. marca, pekarna in hladilnica pa bosta dograjeni do 15. maja. Novomeščani se bodo čudili, kako hitro bosta ti dve stavbi rasli.«

»Kolikšen del vaših letošnjih nalog je namenjen gradnji stanovanj?«

»Po krizi, ki smo jo preživeli leta 1957, se je podjetje usmerilo v visoke gradnje. 60 odstotkov letošnjih nalog je namenjenih stanovanjski gradnji. Lani smo dogradili 418 stanovanj, letos jih bomo 218. Od tega bo v Novem mestu letos vseljivih 97 stanovanj: dva štiriindvajset stanovanjska bloka na Znančevih njivah, trije bloki s skupno 42 stanovanji za VP in 7 stanovanj za naša podjetja.«

»Kaj pa konkurenca?«

»Lani v začetku leta je bila velika. Potem je popustila, ker so cene z ozirom na predračun licitanta maksimirane. Sicer smo pa mi cenejši kot ostala gradbena podjetja. Lani smo delali 1 m² stanovanjske površine v bloku I na Znančevih njivah za 23.000 din, v stavbi OZZ na cesti komandanta Staneta za 21.000 din, letos bo pa v bloku III stal 1 m² površine 26.000 din. Kljub temu smo še vedno pod povprečno ceno na tržišču, ki je za 1 m² stanovanjske površine 35.000 din.«

»Kaj pa mehanizacija podjetja?«

»Naša mehanizacija je sicer zadovoljiva, kljub temu smo pa zaprosili za dva 35 milijonska kredita za nabavo novih strojev.«

»In največja težava pri delu?«

»To so vajecci za zidarsko in tesarsko stroko. Kljub temu, da je mladina dovolj in da nudimo za uk ugodne pogoje, ne moremo dobiti vajecev za ti dve osnovni stroki. Podjetje daje vajeccem razen redne nagrade še posebni dodatek — v prvem letu 1000 din, v drugem letu 1.500 din in v tretjem letu uka 2.000 din. Vsako leto dobi vajecc 1 delovno obleko, razen tega pa tisti, ki stanujejo v delavskem naselju na delovišču še 13 din terenškega dodatka na uro. Podjetje plača tudi socialno ogroženim vajeccem vsako leto stroške 3-mesečnega šolanja v Ljubljani. Pod navedenimi pogoji sprejmemo takoj 50 vajecev.«

Stanovanjsko vprašanje, ki tudi nas močno ovira, bomo skušali letos omiliti z gradnjo 20-stanovanjskega bloka. Ker nimamo dovolj sredstev, bomo prosili za posojilo.«

ODLOČITEV NI BILA TEŽKA: GLASOVALI SMO

za razcvet socialistične domovine

Nedeljske volitve za splošni zbor Zveze in republiške ljudske skupščine so bile tudi na Dolenjskem mogočna politična manifestacija. Visok odstotek udeležbe — 94% — ni samo daleč presegel udeležbo na jesenskih volitvah novih občinskih ljudskih odborov, temveč v celoti tudi potrdil visoko zavest delovnih ljudi novomeškega okraja. Ne mraz, ne sneg, zameti in marsikje slaba pota niso preprečili volivcem, da ne bi izpolnili svoje državljanske dolžnosti.

Volitve so potrdile pravilno orijentacijo političnih organizacij, ki so zadnje mesece sem poglabile svoje delo; znova se je pokazalo, da nenehno, vztrajno delo z ljudmi lahko rodi samo dobre sadove. In prav gotovo nam uspeh nedeljskih volitev narekuje, da moramo v vrstah Socialistične zveze v okraju s tem delovnim poletom samo nadaljevati.

Ko poročamo o uspehih nedeljskih volitev, izrekamo hkrati pohvalo vsem številnim aktivistom SZDL, članom volilnih komisij, kurirjem, mladincem in mladinkam, soferjem, uslužbenecem občin, pošte in vsem drugim tovarišem in tovarišicam, ki so kakorkoli primogli k tako lepemu volilnemu uspehu — novem dokazu enotne volje in moči naših delovnih množic.

59.998 volivcev naj bi se zvrstilo v nedeljo od 7. do 19. ure na 428 voliščih našega okraja. Tak podatek smo dobili zgodaj zjutraj na okrajnem volilnem štabu, s terena pa so prišla prva poročila, da so marsikje začeli voliti že ob šestih zjutraj. Okrašena volišča, mlaji, zastave, zelenje, slike naših voditeljev in izložbah, budnice godb že ob petih zjutraj — vse

to sestavlja okvir pomembnega dogodka, ki bo zapisan v naši zgodovini pod poglavjem: VOLITVE ČETRTEGA ZVEZNEGA IN SLOVENSKEGA PARLAMENTA. Volitve za sredo, za mir, za blagostanje. Ali je bilo treba pomišljati? Ne. Naši ljudje so povedali znova odločno besedo: gradili bomo socializem in naš dom tako kot smo ga doslej.

Prva je bila mladina. Na desnem bregu Krke v Žužemberku so prišli ljudje ob šestih zjutraj pred volišče in povorki z zastavo in harmoniko. Prva sta volila 93-letni Franc Kraševac iz Stranske vasi z ženo Franciško. Amalija Koželj, 71-letna kmetica iz Volčjih njiv, je šla v nedeljo obiskat hčerko v novomeško bolnišnico. Vrnila se je z dobropoljskim avtobusom popoldne do Dvora, nato pa koračila 11 km, da je pravočasno prišla na volišče v Vrtače! Ze zgodaj dopoldne je radio Ljubljana poročal, da so na Planini pri Semiču, na Draganjih selih, v Rumanji vasi, v Plešivici, Laščah, na Vinkovem vrhu pri Dvoru, v Hraustu, Stražnem vrhu, Damlju, Špeharjih, Trebčah vasi, Suhorju, Gradencu in v mnogih drugih vaseh prišli na volišča vsi vpisani volivci.

Primerov požrtvovalnosti in visoke državljanske zavesti je bilo v nedeljo nešteto. Naj omenimo ob pomanjkanju storila le Uršulo Plut, ki le 10. decembra stara sto let. Prišla je na volišče v Črešnjavec

pri Semiču in vsa srečna povedala, kako vesela je, da se lahko voli! Spomnimo se pionirke Vere Sadar, Anice Kastelic, Anice Rugelj, Milke Pucelj in Francke Perko iz Smihela pri Žužemberku, ki so v petek dopoldne navzlic snegu odhitele domov in prinesle v šolo dva vitka mlaja! Ne pozabimo mladih kurirjev, ki so peš, s konji, vozovi in z motorji nosili poročila navzlic naletavajočemu snegu in blatu, samo da bi bili podatki čimprej na občini in okraju.

Vojak Mirko Vesel iz Sabca nam je poslal dolgo pismo, v katerem opisuje kako so volili poslanske kandidate v vojski. Dopisniki iz vseh občin nam pišejo, s kakšnim navdušenjem so prihajali na volišča vaščani posameznih krajev in kako so vasi med sabo nenapovedano tekmovali. V metliški občini je bilo najboljšje volišče na Grabrovcu, kjer je do pol osmih volilo 90 odst. volivcev. V Novem mestu so se posamezna volišča kar kosala v lepi okrasitvi in dobri udeležbi.

socialistično zavest naših ljudi in njihovo rodoljubnost. Potrdilo so pa tudi, da se naši ljudje zavedajo vloge vsakega posameznika, ki danes v novi državi sodeluje v reševanju vseh važnih vprašanj.

Korak naprej

Letni občni zbori kmetijskih združenj so v največjem teku. Z veseljem ugotavljamo, da imajo skoraj vsi nekaj skupnih značilnosti: izredno dobro udeležbo članov, tehtna poročila o vidnem napredku in uspehih v letu 1957 ter plodno, razgibanu razpravljanje kmetov o načrtih združenj za leto 1958. Sorazmerno zgodaj so bili letos gotovi zaključni računi vseh 41 KZ v okraju in vsi so pokazali — mimo drugih otipljivih dejstev — velik korak naprej v združnosti.

Rešitev dolenjskega kmetijstva je v večji proizvodnji za trg, v njegovi boljši konkurenčnosti. Kmetijstvo v okraju ima navzlic težavam, ki jih ni malo (pomanjkanje kadrov, razdrobljenost parcel, nizek delovni učinek, majhen hektarski donos in pod.), vendarle vse pogoje za hiter nadaljnji razvoj. Tržišče imamo doma, avto cesta pa nam bo velika trga Ljubljane in Zagreba približala takorekoč za desoletja roke. V prihodnjih letih moramo znatno povečati proizvodnjo v živinoreji, sadjarstvu in vinogradništvu; uvažimo hmeljarstvo, za trikrat se bo povečala mehanizacija v kmetijstvu. Samo v 150 hektarov zemljišč bomo vložili nad 280 milijonov dinarjev investicij. Med zadruhami in lastniki zemljišč nastajajo novi odnosi. Vlaganje investicij v strnjene površine vinogradov in sadovnjakov pomeni nove deset in sto milijonske naložbe družbenega denarja za dvig proizvodnje, zboljšanje kvalitete in dvig življenjske ravni. Pogodbeno sodelovanje kmetov z združenji (kooperacija) je najboljša rešitev novih proizvodno-blagovnih odnosov med skupnostjo in lastniki zemlje. Ni izhod v tarnanju o velikih davkih in takсах (mimo grede: iz leta v leto naraščajo zahteve in potrebe naših vasi po uslugah zdravstvene službe, socialne skrbi, komunalnih ureditev in pod., čedalje več hočemo graditi tudi na vasi — davkov pa naj bi bilo manj?) — in o tem skoraj nikjer tudi niso govorili na občnih zbiorih. Razveseljivo je pa, da smo slišali veliko več pametnega govorenja o tem, kako dvigniti proizvodnjo, kako zastaviti delo, da bodo velike naloge, ki jih tudi pred dolenjskega kmeta postavlja petletni plan, čimprej in kar najbolje uresničene. To pa je pomemben in razveseljiv korak naprej.

Med občinami najboljša: STRAŽA-TOPLICE

Ob desetih dopoldne so imeli v okrajnem štabu takle pregled volilne udeležbe: Crnomelj — 40%, Kostanjevica-Podbočje — 41%, Metlika — 52%, Mirna — 49%, Mokronog — 53%, Novo mesto — 56%, Semič — 42%, Straža-Toplice — 75%, Sentjerne — 39%, Trebnje — 41% in Žužemberk — 56%. Proti 12. uri so se številke naglo pomaknile navzgor,

Crnomelj 81,2%, Mirna 80%, Sentjerne 78% in Kostanjevica-Podbočje 73%.

Se vedno so pa manjkala poročila iz nekaterih najbolj oddaljenih volišč, zato so se številke po zaključku volitev še precej spremenile. (Točne podatke o volilni udeležbi v posameznih občinah bomo objavili v prihodnji številki.)

Volitve so potrdile visoko

OKRAJ NOVO MESTO

206. Novo mesto: Izmed 36.603 volilnih upravičencev jih je volilo 34.839 ali 95,2%. Za kandidata Jožeta Borštnarja je glasovalo 33.791 ali 96,9%. Neveljavnih glasovnic je bilo 1088 ali 3,1%.

207. Crnomelj: Izmed 23.581 volilnih upravičencev jih je volilo 21.924 ali 93%. Za kandidata Nika Belopavloviča je glasovalo 21.328 ali 97,3%. Neveljavnih glasovnic je bilo 596 ali 2,7%.

Štev. volil. okraja	Prilimek in ime kandidatov	Število vpisanih volivcev	Skupno glasovalo	Glas. za posamez. kandid.	Neveljav. glasovnic
112	Šilih A. Niko	8.749	7.817	7.523	294
113	Jakličević J. Franc	7.003	6.589	4.028	154
	Kapš F. Franc			2.407	
114	Zupančič M. Viktor	7.829	7.470	7.324	146
115	Arvelj J. Viktor	8.154	8.190	7.950	240
116	Vale M. Maks	7.551	7.275	7.101	174
117	Pirkovič V. ing. Vilma	6.487	6.271	6.059	217
118	Krese F. Franc	5.784	5.413	5.196	212
119	Pirkovič J. Franc	8.627	7.627	7.361	266

kmalu po 16. uri je pa bil pregled takle:

Straža-Toplice 90%, Metlika 88%, Mokronog 88%, Novo mesto 85,3%, Trebnje 84,5%, Žužemberk 84%, Semič 82,5%.

VREME

za čas od 28. do 6. 4.

Med 27. in 29. marcem ponovno močna ohlajitev s snegom do nižin. Nato razjasnitev z močnimi mrzlimi vetrovi in mrazom ponoči. V začetku aprila ponovno lepo vreme in tople. Pozneje pomladansko lepo vreme.

Nadaljnji izgledi: med 8. in 14. aprilom zopet močna ohlajitev s snegom do nižin. V. M.

Takole so zgrabili goriški in trboveljski brigadirji, ki živijo v naselju »TONETA TOMSICA« v Trebnjem. Več berite o njih na 6. strani današnje številke.

Osemnajstkrat več umetnih gnojil

Stara miselnost se umika napredku tudi na vasi, v kmetijah, kjer ima sicer še vedno najkrepkejšo korenino. V draga-tuški kmetijski zadruzi se zbira čedalje več kmetovalcev, ki vidijo možnost lastnega gospodarskega napredka le v tesni po-zvezi v kmetijski zadruzi. Zadruga združuje že 78 odstotkov vseh kmetijskih gospodarstev na tem območju in šteje 276 članov. V enem letu se jih je na novo vpisalo 32.

Lani je zadruga kar dobro gospodarila. Nad 2.000.000 din je znašal ob letu čist dohodek. Zadruga ga bo koristno upo-rabila za povečanje kmetijske proizvodnje. Od zadrugarstev in drugih kmetovalcev je odkupi-la za dobrih 32 milijonov din presežkov. To pomeni, da so znašali dohodki posameznega gospodarstva iz odkupov po-vprečno 82.000 din. Če bi bil hranilno-kreditni odsek bolj de-laven, bi se lahko dvignile tudi vloge. Tako pa ima ta odsek le 59 vlagateljev s 650.000 din vlog.

Tekmovanja za večji pridelek krompirja se je udeležilo 32 zadrugarstev. Največji donos je bil 43.000 kg na hektar. Za večje prideleke krompirja jih je tekmovalo še več. Pri krompi-ru so dosegli najboljši pridelek 7.600 kg na hektar. Za začetek kar lepi uspehi sodelovanja v proizvodnji. K temu je veliko pripomoglo izbrano seme, ki ga je priskrbelo zadruga, in pa zrna uporaba umetnih gnojil.

MEDNARODNI LESNI SEJEM —

pomembna gospodarska prireditev v Ljubljani

Ker ima Slovenija izmed vseh republik v naši državi najmoč-nejše razvito lesnopredelovalno industrijo, ker proizvodnja stal-no narašča in se tako tudi iz-voz lesa in lesnih proizvodov

gatuški zadrugarstvi, predvsem o gospodarskem načrtu za leto-s in za daljše obdobje. Prven-stvena naloga je nadaljnja raz-širitev pogodbenega sodelovanja med zadrugarstvi in zadruga za povečanje hektarskega donosa. Za vsako vas bi bilo potrebno posebej izdelati načrt setve in doseči sporazum med kmeto-valci, da bi uvedli kolobarje-nje. Lani je bilo zgrajeno le eno gnojilnico, kredita za ta na-men pa je bilo več.

Se je veliko stelnikov, ki jih je treba zorati in spremeniti v plodno zemljo, kot so to storili pred leti s 50 hektari. Za na-predke sadjarstva je veliko za-nimanje, storjeni so pa šele prvi koraki. Do konca leta bo-deli 5,5 hektarjev urejenih sadovnjakov. Odbor vodne skup-nosti naj bi prav tako pričel de-lati. Z regulacijo potoka bi lah-ko znatno izboljšali donos trav-nikov.

močno povečuje, vlada že sedaj veliko zanimanje za mednarodni lesni sejem, ki bo od 22. maja do 6. junija na Gospodarskem raz-stavišču v Ljubljani. Sicer pa je Ljubljana, kjer bodo tudi nade-lje vsi lesni sejmi, že priznana središče mednarodne lesne tr-govine.

Veliko zanimanje za ta sejem vlada zlasti med tujimi razstav-ljalci, kar je razumljivo, če po-mislimo, koliko hitro se razvija lesna industrija in ji je pri tem razvojno potrebno vse več moder-nih tovornih strojev. Taki stro-ji, domače in tuje izdelave, bodo razstavljeni na sejmu v velikem številu, pokazano bo pa tudi kako delujejo.

V okviru sejma, ki ima namen prikazati gospodarjenje z goz-dnim bogastvom in seznaniti in-terese s pestrimi izdelki raznih vrst lesa, lesnih polizdelkov in končnih izdelkov, bo še lovska razstava, da bo sejem čim bolj zanimiv.

Zato ne bo odveč, če opozori-mo delovne kolektive, šolska vodstva, mladinske delovne bri-gade in druge, ki pripravljajo majski izlet v Ljubljano, naj imajo v načrtu ogled tega zani-mivega sejma.

Najbolj zanimiva, najbolj kričeča in najbolj divja razprava je bila prejšnji teden v zahodnonemškem parlamentu. CDU — vladajoča krščansko demokr-at-ska unija z Adenauerjem na čelu je naposled prišla s pravo barvo na dan: Hočemo atomsko orožje za zahod-nonemsko vojsko. Čeprav se CDU zave-da, da ima večino v parlamentu, se je na to razpravo o obrambni politiki izredno skrbno pripravila. Sklenila je, da bo uveljavila svojo koncepcijo obrambne politike, naj opozicija in jav-nost storita kar koli.

Takih prizorov v zahodnonemškem parlamentu menda še ni bilo. Vlado poslanci so razbijali po klopih in celo množično zapustili dvorano, ko je neki socialno demokrati poslanec dejal, da ga govor obrambnega ministra Straussa spominja na Goebbelsove argumente. Čeprav je bila obravnava trenutno prekinjena, je gotovo, da bodo vladni po-slanci izsilili svojo zahtevo, ker imajo pač več glasov. Med tem pa skušajo so-cialni demokrati od podporni sindikatov razburkati javno mnenje, da bi to vpli-valo na vlado in CDU. Naj bo kakor koli, orožje nemške vojske z atom-skim orožjem lahko pomeni samo ne-varnost za mir ne samo v Evropi, ampak tudi na svetu. Ta ukrep bo po-sebno neugodno odmeval v tistih drža-vah, ki so bile žrtve nacistične agresije v drugi svetovni vojni. Toda vse kaže, da se Adenauer in njegova stranka za to ne menita. In to prav v času, ko svet pričakuje na obeh straneh spravljive

poteze, da bi lahko prišlo čim prej do sestanka poglavarjev držav na najvišji ravni in do popuščanja mednarodne napetosti. Vsiljuje se sum, da se Ade-nauerju prav zato mudi z atomsko obo-rožitvijo, da ne bi prišlo do popuščanja, v katerem bi njegova obrambna politika postala nemogoča. To pa pomeni, da je njegova politika naravnost naperjena proti temu popuščanju.

ATOMSKO OROŽJE ZA NEMCE

V ZDA se še vedno nadaljuje re-ce-sija oziroma gospodarska depresija, ali z drugimi besedami povedano: brez-po-selnost še vedno narašča. Vlada je vzne-mirjena in predsednik Eisenhower se je že posvetoval s svojimi finančnimi svetovalci, da bi predlagal znižanje dav-kov, kar naj bi spodbudilo gospodarsko dejavnost in znižalo število brezposelnih. Trenutno še niso sprejeli nobenega sklepa, ker so mnenja močno deljena. Številni gospodarstveniki in finančni strokovnjaki namreč zatrjujejo, da vzrok za krizo ni v previsokih davkih, ampak tiči drugje. Sicer pa kje bo vlada našla denarna sredstva za povečanje izdatke za obrambo in za druge namene, če bo znižala davke? Ta kriza je tem bolj neprijetna, ker so Američani pre-pričani, da Sovjetska zveza zdaj vodi v oboroževalni tekmi s svojimi sputniki in medcelinsko raketo.

Na Daljnem vzhodu v Indoneziji je položaj napet in neugoden, čeprav smo zdaj priča odločnim akcijam osrednje vlade, ki je poslala svoje čete na Su-matro delat red. Ko bi šlo samo za no-tranje razpirje, ne bi bilo tako hudo. Nič ne dvomi, da ne bi bila osrednja vlada prej ali slej sposobna napraviti red deloma s silo deloma s kompromi-som. Toda vse kaže, da so se v zadevo vmešale tuje sile. Indonezijska vlada misli zdaj protestirati pri Cankajskovi vladi na Formozu, ker je ta poslala orožje upornikom. Za Cankajškom pa najbrž stojijo ZDA. To domnevo potrjuje nespretno in neume izjave ame-riškega zunanjega ministra Dullesa, ki si je po besedah indijskega časopisa "Times of India" menda zastavil za na-logo, da pomaga upornikom s »križar-sko vojno«. Washington je dovolj jasno povedal, da so njegove simpatije na strani upornikov. To pa se ni zgodilo zato — da spet citiramo "Times of India" — ker je Sukarno komunist, ampak ker je Sukarno vodil izvenblo-kovski politiko. »Kdor pa ni z nami, je proti nam!« To je očitno geslo ame-riškega zunanjega ministra Dullesa.

Vse kaže, da bo Dulles prešel v zgo-dovino kot najbolj neprijetljive ameri-ški državnik — v tujini. Ni ga menda človeka v tujini, vsehval ameriške diplo-mate zunaj, ki ne bi vsaj nekajkrat m-Dullesovim ministrovanjem vzdihnil nad njegovimi napakami in želeli, da bi bil na krmilu ameriške zunanje poli-tike drug človek.

Naš obisk

»Veš Milica, sem ti prišel povedat, da si v odboru za kuhanje čaja,« je malce hu-domušno pozdravil tovariš Bencik, ko je vstopil v pi-sarno okrajnega odbora Rdečega križa. »Za briga-dirjo bo namreč treba pri-praviti vroč čaj, ko bodo prišli v torek jutraj na ve-liki miting...«

In tako sem nehote pri-sostoval tudi jaz premu-sentanemu odboru za kuha-nje čaja. Tovariša MILI-CA ŠALI je znana kot do-bra organizatorka. Čeprav ima pri svojem delu na okrajnem odboru polne ro-ke dela, bo za brigadirje rada pomagala.

Pri Rdečem križu dela že od leta 1949. »Taktar je bi-lo težko,« mi je pripovedo-vala, »in ko sem nastopila službo, sem bila razočarana. Rdečega križa ni nihče upo-števal in smatrali so nas za nekakšno bežarsko organi-zacijo. Potem smo pridobili ljudi, ki so se zavzeli za Rdeči križ in počasi smo dobili med Dolenjci zaupa-nje in spoštovanje. Danes smo s svojim programom že v veliko pomoč zdravst-veni službi. S podmladkom imamo v okraju skoraj 21 tisoč članov...«

V pisarni RK je vedno živahno in tovariša Milica, ki je tajnica okrajnega odbora, je morala med po-govorom odpraviti zdaj te-ga zdaj drugega. Nekdo se zanima, kako se počuti njen sinček, ki ga je s pomočjo RK poslal v okrevališče, drugi vprašuje koliko mle-ka v prahu in sladkorja bo za mesec april dobila nj-hova šolska kuhinja, tretji ... in spet sva lahko nade-ljala.

»Veliko je bilo napravlje-nega na področju malih asanacij in tudi krvojavil-ska akcija je lepo uspela. Posebne uspehe ima naša zdravstveno-nrosvetna ko-misija, ki s kinoprojekto-rem in diafilmi opravlja pravo poslanstvo na deželi.

Po vaseh se na naša pre-davanja zbere več ljudi kot na katerekoli druge pri-re-ditve!«

»Kako pa CARE pomoč?«

»Za pomoč šolam in zdravstvenim organizaci-jam dobiva Rdeči križ po-moč od svetovne CARE or-ganizacije in od ameriške

ga naroda. Skupno smo v tem šolskem letu od obeh pre-jeli materiala v vredno-sti skoraj 50 milijonov di-narjev. Razdelili smo ga med 27 socialno zdravstve-nih ustanov in med 118 raz-nih šol.

»Ali ste zadovoljni s po-klitcem?«

»To delo me zelo veseli, čeprav je včasih kdo siten in se pritožuje, če ne dobi od Rdečega križa vsaj de-setkrat toliko kolikor je plačal članarine. Prav ne-rodno mi je, kadar prosjači tak, ki sem zanj prepriča-na, da ni potreben... Danes lahko že s ponosom po-gledamo na dosežene uspe-še,« potem se mi je na-smehnila, »ne maram, da bi izvenvelo kot samohvala, toda s požrtvovalnim odbo-rom, s požrtvovalnimi akti-visti na terenu ter z nako-ljenostjo družbenih organi-zacij in ljudske oblasti je bilo res veliko narejene-ga...«

Notranjepolitični tedenski pregled

Mogočna politična manifestacija

»Lahko rečemo, da so se današnje volitve za splošni zbor zvezne in repu-bliške skupščine spremenile v eno naj-mogočnejših političnih manifestacij.« — je dejala v nedeljo zvečer prek Radia podpredsednica SZDL Slovenije tovari-šica Vida Tomšič. Čeprav so podatki o udeležbi v času, ko to pišemo še vedno nepopolni, v nekaterih republikah manjkajo poročila številnih občin in okrajev, lahko govorimo o izredno ve-liki udeležbi. Kot rečeno marsikje še nimajo poročil. Tako v Črni gori do po-nedeljka zvečer niso utegnili zbrati vseh poročil, ker je v teh krajih od sobote naprej divjalo snežno neurje in nanese-lo ponekod celo več kot dva metra snega. No, tudi take vremenske prilike niso vplivale na volilno udeležbo v drugih republikah, kajti zbrani podatki govor-e, da je udeležba presegla 90%.

Po podatkih iz Slovenije je v naši republici glasovalo 92,65% volivcev. V okraju Celje se je udeležilo volitev 93,79% volivcev, v Gorici 96, v Kopru 95,5, v Kranju 93,1, v Ljubljani 95,60, v Mariboru 92,17, v Murski Soboti 94, v Novem mestu 92,85, v okraju Trbovlje pa je glasovalo 93% vpisanih volivcev. Od 1 milijona 37 tisoč 325 vpisanih vo-livcev je v nedeljo oddalo svoje glasove za predlagane kandidate 961.134 držav-ljanov. S tako množično udeležbo na vo-litvah so volivci potrdili prejšnjega po-t kot tudi načrte za bodočnost, katere bo-od uresničevali novizvoljena zvezna in republiške ljudske skupščine. Volitve so

potrdile zavest upraviteljev ter njihovo odlično voljo, da utrjujejo in vodijo svojo domovino k še večjim gospodar-skim in družbenim uspehom. To potrju-jejo končno tudi podatki, oziroma pri-merjava s prejšnjimi volitvami. Leta 1953 je glasovalo za republiško sku-pščino 86% volivcev, za kandidate zvezne skupščine pa 90,4% volivcev Slovenije. Oktobra lani se je udeležilo občinskih volitev v Sloveniji 84,2% volilnih upra-vilencev. Te dni pa so posebna volilna telesa izbrala še poslance za zvezni in republiški zbor proizvajalcev. S tem smo zaključili volitve in četrtič po osvo-boditvi izvolili svoje najvišje predstavi-lniške organe, ki jih čakajo z izvajanjem perspektivnega gospodarskega načrta in predvidenega še bolj poglobljenega uve-ljavljanja neposrednih demokratičnih pravic državljanov prek organov druž-benega samoupravljanja in delavskih svetov velike in odgovorne naloge.

V soboto in nedeljo bo v Ljubljani tretji redni letni republiški občni zbor Zveze sindikatov Jugoslavije za Slove-nijo. Delegati so že te dni dobili obširno poročilo o delu sindikatov v Sloveniji, na samem obnem zboru pa bodo poda-na štiri poročila, o katerih bodo pozneje delegati razpravljali v posebnih komi-sijah. Iz poročila vemo, da je bilo lani zaposlenih v Sloveniji 399.106 oseb, od tega pa jih je bilo vključenih v sindi-kate 292.808, to pomeni 73,4%. Od leta 1956 pa do leta 1957 je naraslo število zaposlenih za 6%, medtem ko se je šte-

vilo članstva povečalo v tem času le za 4%. Bržčas se nekatere sindikalne po-družnice premalo prizadevajo, da bi no-vozaposlene delavce in nameščenice takoj vključili v sindikalno organizacijo.

Iz poročila je razvidno, da so sindi-kati razen skrbi za vzgojo posvetili naj-več časa pravilnemu in poslednemu uveljavljanju socialističnih načel nagra-jevanja. To bo tudi v prihodnje ob no-vem načinu delitve narodnega dohodka in znatnih sredstev, s katerimi razpo-lagajo gospodarske organizacije, ena najbolj važnih nalog. Veliko je bilo de-lo, katerega so sindikalne organizacije opravile v zvezi s popraviljem tarif-nih pravilnikov. Temu so se nekatere upravna vodstva po podjetjih upirala, češ, da je vse to delo odvisno in da to ne bo rešilo problema plačne politike, zato ker je potrebna sprememba celot-nega plačnega sistema. Sindikati so na-stopili proti takšnim parolam in izku-snje so pozneje potrdile, da je bilo to njihovo stališče povsem pravilno. Pri tem delu in sploh pri plačni politiki pa so sindikati opazili, da nekatera gos-podarska vodstva popravljajo tarifne pravil-nike (ali pa pravilnike o normah in premijah) »za zaprtimi vrati« ter kratko-malo ne pritegnejo kolektivov v raz-prave. V takih primerih so bile tenden-ce dokaj jasne. Skušali so namreč zvi-šati zaslužke zgolj tistim, ki sede na vodilnih mestih in kvečjemu še uprave-nemu aparatu. Zanimarjano je bilo ure-jevanje in morebiti tudi povišanje tar-ifnih postavk delavcev na proizvodnih delovnih mestih. Tako in podobna sta-lišča so in še vedno ovirajo pravilno politiko nagrajevanja, zato bo tudi občni zbor o tem verjetno precej raz-pravljaj.

KAKO SMO VOLILI

V občini Trebnje sta dopoldne zlasti tekmovala sektorja Velika Loka in Catež. Prvi so za-ključili volitve na volišču Ško-vec in Mala Loka. Tudi na voliš-ču v Trebnjem je večina vo-livcev glasovala v dopoldanskih urah. Mladinci in mladinke de-polnih brigad so v Trebnjem in v Veliki Loki volili že v jutra-njih urah. Mladinci iz naselja »Rade Končar« v Koričinski so šli po volitvah na delo.

Poročila, ki so prihajala do-poldne iz volišč Kneža vas, Dolga njiva, Vrhnovo, Zagorica, Dečja vas in še nekaterih, niso bila razveseljiva. Udeležba na voliščih je bila tod dopoldne majhna. Pozneje se je pokazalo, da so bila poročila stara in ne-popolna. Popoldne so se šte-

vilke udeležbe tudi na teh voliš-čih hitro dvigale. Z malimi iz-jemami so se volivci v trebanjs-ki občini udeležili volitev.

V občini Kostanjevica — Pod-bojke so prvi zaključili volitve s 100-odstotno udeležbo v Do-bravi. Za vso občino pa po-vprečje dopoldne ni bilo zado-vojljivo. V vaseh pod Gornjanci je bilo precej snega, drugod pa prav tako veliko blata, kar je oteževalo prihod oddaljenih volivcev, vendar so tudi v tej občini z močnejšo udeležbo po-poldne pokazali veliko držav-ljansko zavest. Take udeležbe na volitvah v teh krajih gotovo še ni bilo.

Na občinskem volilnem štabu v Sentejnu so se jezili le na nekatere vasi pri Škocjanu. V

Dolah, Stari Bučki, Stari vasi, Grmovljah in še nekaterih va-seh je kot skoraj pri vsakih vo-litvah bila tudi tokrat udelež-ba povprečno najmanjša. V dru-gih predelih šentjernejske obče-ne je bila udeležba izredno lepa. Prvi so zaključili v Sen-tjoštu. Popoldne po 15. uri so pričele prihajati komisije iz posameznih volišč z volilnim materialom, ker so končali predčasno. Komisija iz Cdraž, kjer so med prvimi v šentjer-nejski občini zaključili volitve s 100-odstotno udeležbo, je na-ložila skrinjice in gradivo kar na kolesa ter odpeljala vse ob-činski volilni komisiji.

OBVESTILO

OLO Novo mesto — Tajništvo za notranje zadeve — obvešča vse upravitelje in lastnike motornih vozil, da bodo redni letni tehnični pregledi motornih vozil za okraj Novo mesto od 2.—11. aprila, po sledečem vrstnem redu:

Tovorni avtomobili in njihovi priklopniki:

2. 4. od reg. št. S-215 do 3622, 3. 4. od reg. št. S-3623 do 8748.

Osebnih avtomobilov:

4. 4. od reg. št. S-109 do 3593, 5. 4. od reg. št. S-3594 do 9241.

Motorna kolesa:

7. 4. od reg. št. S-304 do 3699, 8. 4. od reg. št. S-3700 do 11370.

8. 4. vseh vrst traktorjev in njihove priklole.

10. 4. avtomobili, specialna, rešil-na in gasilska vozila.

11. 4. bodo tehnični pregledi za vse vrste motornih vozil bivešega okraja Crnomelj v Crnomlju od 6. do 14. ure.

Tehnični pregledi bodo po na-vedenem vrstnem redu vsak dan, razen v nedeljo od 7. ure do 13. in od 14.—18. ure. Za biv. okraj Crnomelj pa v času, kot je navede-no.

V Novem mestu bodo pregledi v Jerebovi ulici in na cesti, Tal-ec, v Crnomlju pa pred Pro-svetnim domom.

Na tehnične pregled morajo biti pripeljana tudi tista vozila, ki so bila tehnično pregledana za leto 1958, zaradi vojne eviden-ce.

Tehnični pregledi bodo po toč-no določenem zaporedju, ki ga je treba strogo upoštevati. Sprememb v takšah ni.

Iz pisarne Tajništva

Vsaj ob nedeljah

Marsikatera pomanjkljivost voznega reda dolenjske želez-nice je bila v zadnjih letih že popravljena, še vedno pa bi bilo mogoče izboljšati zveze, na račun katerih je prikrajšana pred-vsem Bela krajina pa tudi ostala Dolenjska.

Vlak št. 6518, ki pride v Ljubljano ob 20.24, je zadnja dneva-na zveza Dolenjske z glavnim mestom Slovenije. Iz Metlike odhaja ob 16.00, iz Crnomlja ob 16.35, iz Novega mesta pa ob 17.50. Kot kaže je namenjen bolj službenim potnikom, ki popo-dnavo namajo pri nas kaj več opraviti, kot pa domači-nom, ki bi se radi vračali v Ljubljano čim pojeze. To velja še posebno za nedeljo. Kako naj rečimo človek iz okolice Crnomlja koristi nedeljsko karto, ko s prvim jutranjim vlakom (ki ima redno zamudo) pride domov šele okrog 10. ure, na po-vratek pa mora praktično misliti že kar kmalu po kosilu? Tako se mu res ne izplača priti domov za dobri dve uri, pa tudi izletnik ne bo pri tej pogodbi prišel sem dol. Nujno je, da vsaj ob nedeljah vlak št. 6532, ki odhaja iz Metlike ob 19.54 in pride v Novo mesto ob 21.37, pelje še naprej do Ljubljane.

Brez škode bi tudi izostal eden od prvih dveh jutranjih vlakov, ali pa naj bi drugi odpeljal iz Novega mesta uro in pol pozneje, še posebno sedaj, ko bo vlak št. 6514 baje vozil po-zneje in prišel v Ljubljano šele okrog 10. ure dopoldne. Ta drugi jutranji vlak (št. 6520) bi potem lahko vozil vsaj od Me-tlike, kajti Bela krajina in Dolenjska potrebujeata vlak, ki bi pripeljal v Ljubljano ob pol osmih zjutraj.

Poseben problem so tudi zastoji v Grosupljem, kjer se kri-žajo včasih kar štirje vlaki. S primerno spremembo voznega reda bi se dalo to popraviti. Na nek način, pa čeprav z uvedbo pospešenegega vlaka, bi bilo treba skrajšati potovanje vsaj en-krat dnevno, saj povprečna potovalna hitrost 25 km/h, ki jo razvije »Dolenjske«, skoraj ne bi bila v čast niti kolesarju...

Važna pridobitev za Novo mesto pa je vsekakor nočni mo-torni vlak z odhodom 22.42 iz Ljubljane in s povratkom 00.44 v Ljubljano.

Prepričani smo, da bi z dobro voljo železničarji lahko ustre-gili potnikom tudi s odpravo omenjenih pomanjkljivosti.

NAJPRED PRED SVOJIM PRAGOM

»Ja, Jaka, kaj pa tako vno-to pometas pred hišo že celo uro?«

»Veš, popoldne imamo sesta-nek, pa bi rad kritiziral neka-tere v podjetju...«

UTRINKI Z NEDELJSKIH VOLITEV V BELI KRAJINI

»Prišel sem kar sam«

je dejal štirindevdesetletni Stefan Mavsar na Gornji Paki

Nas Mercedes drži proti Gorjancem. Vse je prekrilo s tanko plastjo novega snega. Hitimo skozi vasi; povsod mlaji z zastavami, lepo okrašena volišča. Še malo in že smo v Beli krajini.

Prehitevamo moške in ženske, ki odhajajo na volišča. Metlika, Zvočniški igrajo in pripovedujejo prva jutranja poročila o volitvah. Lepo okrašena volišča, s preprogami pregrnjene mize. Nekaj volilcev pravkar voli. Obraz članov okrajnega odbora so nasmejani.

Gradac ima ob devetih štiridesetodstotno udeležbo. Po vseh voliščih dobro razpoloženje. Volitev so navadili že v prvih jutranjih urah. Vsi volilni odbori napovedujejo dober rezultat.

Kurirji na motornih kolesih prenašajo poročila, pa tudi peš. Sneg je. Vasi v hribih so težko dostopne. V občinskem volilnem štabu Črnomelj nestrpno pričakuje poročila iz takšnih področij.

Midina se je na vseh voliščih lepo odzvala, posebno tisti, ki danes prvič volijo. In tudi žene. Povsod so volili večinoma dopolnile in marsikje prekosile moške. Ženskim organizacijam menda res pripisujejo premajhen političen pomen.

Volilna udeležba v našem okraju:

94%

ni Stefan Mavsar, kljub slabi poti. Kaj je starček, ki po kmalu dočaka sto let, rekel. ste prebrali v naslovu.

Tam, kjer so šole, so volišča večinoma v njih in tudi najlepše so okrašena. To je v mnogem zaslugi učiteljstva. Na Talčem vrhu je JLA okoli šolskega poslopja napeljala štiri zvočnike; glasba odmeva in jo je slišati na Rodine in Gornji Pako.

Na volišče v Gornji Paki je prišel voliti štirindevdesetlet.

V Črnomlju so imeli ob četrta šest budnico. Odbori so svoje delo opravili skoro v celoti že dopoldne. Nato so čakali samo še delavce, ki so delali in se vozili na delo z vlakom. Oficirji in podoficirji JLA so volili med prvimi.

Cas beži. Kmalu bo sedem zvečer. Zbiram zaključne podatke, čeprav so nepopolni. Najboljša v udeležbi je občina Metlika, za njo Semič in tretji Črnomelj.

Vsi podatki so zbrani, toda rezultat je povsod boljši, kot na občinskih volitvah. Predsednik volilnih odborov nasmejanih obrazov prinašajo volilni mate-

rial na občinske štabe. Nova zmaga je za nami, Bela krajina tudi tokrat ni zatajila. —čš.

HITRI BRIGADIRJI

Brigadirji vzdolj avto ceste so volili navsezgodaj. V naselju VRANDUK pri Mačkovcu so si uredili volišče v prazni baraki in deset minut čez sedem že opravili svojo državljansko dolžnost. Skoraj nič manj urni niso bili brigadirji v naselju Gor. Kronovo. Volišče so lepo okrasili in prinesli tja tudi radio. da so sproti poslušali volilna poročila iz vseh krajev republike.

Zakaj v radiu niso poročali o Kronovem

... obkrožiti je treba številko pred kandidatom imenom.

»Čakaj, čakaj, bom malo pogledal, kdo je za republiko in kdo za zvezno ...«

Možakar je počasi nataknil ščipalnik in jo glasno zabrunal: »Aha, tovariš Maks ... aha ...« Malo postrani je pogledal naokoli in nato v številko, ki jo je pravkar z okorno

roko obkrožil, potem pa je listek spustil v skrinjico. Nato je glasoval še za novega zveznega poslanc.

Takim in podobnim razgovorom smo prisluhnili na volišču v Kronovem.

»Letos, ko smo sami, moramo biti prvi!« so navdušeno zatrjevali in res — ob desetih jim je manjkalo samo še en volivec. Precej kasneje (menda je bilo že četrta enajsta) pa so na okrajnem štabu dobili telefonično sporočilo:

»Iz Kronovega javljajo, da so volili vsi vpisani volivci in bi radi, da se to objavi v radiu!«

Vendar, z radijsko objavo ni bilo nič. Ob enajstih je bilo v okraju menda že 50 volišč, kjer so volitve praktično zaključili in tako tudi Kronovčani niso slišali svojega imena. Seveda, ob četrta na osem ali pol osmih jutraj zaključiti volitve, to je kaj drugega. Zato bodo na radijsko objavo in rekord v Kronovem morali počakati do prihodnjih volitev.

Manj posredovalcev!

Trgovina, kakršna je zdaj, ni sposobna zadovoljiti posredovalci potrošnikom vedno večjih količin blaga, ki ga daje proizvodnja. Tr-

Nova moderna pekarija

V bližnji enostanovanjskih hiš pri Silosu ob cesti proti Ločni buldozer že planira teren za gradnjo nove pekarnice. Pekarno potrebujejo graditelji avto ceste. V njej bo postavljena tunelska peč z zmogljivostjo 6 ton kruha, uporabna bo pa tudi za izdelavo keksov in sušenja testenin.

... in hladilnica

Pri umetni osemenjevalnici pred Ločno so pričeli graditi sodobno hladilnico. Tudi ta objekt gradijo za potrebe avto ceste.

govina imamo premalo, manjka strokovnega kadra, tehnična oprema je stara in pomanjkljiva. Milno tega je bilo do sedaj v trgovini na splošno precej drugih slabosti in napak, o čemer se zadnje čase veliko razpravljalo. Pripravlja se tudi ukrepi (nekateri so že podvezti), da se stanje v trgovini popravi in da bo trgovina sposobna streči potrošnikom čim hitreje in čim ceneje. To je njena glavna

naloga in to od nje delovni ljudje tudi pričakujejo.

Vse to so med drugim ugotovili na okrajni konferenci o blagovnem prometu, ki je bila 11. marca v Novem mestu.

Zastopnik Sekretariata za blagovni promet pri izvršnem svetu LRS tovariš Starič je na konferenci, obrazložil nekaj načelnih stališč, po katerih bo urejena trgovina v prihodnje. Razumljivo, veliko je odvisno od skrbi ljudskih odborov, kako se bo razvijala trgovina in kakšna bo njena sposobnost za zadovoljivo opravljanje posredniškega med proizvajalcem in potrošnikom.

Okrajni ljudski odbori morajo v kratkem roku zbrati podatke o blagovnih potrebah svojega območja in blagovnih presežkih ter o sposobnostih trgovine za odkup in prodajo vseh vrst blaga. Tudi naprej bo veljalo načelo, da so glavni odkupovalci kmetijskih presežkov kmetijske zadruge. Tako pa bodo prepovedani formalni odkupi, to je takl, ko je za druga samo izstavila račun proti določenim maržam, ne da bi neposredno odkupila in prodala.

Izvozna podjetja naj bi kupovala živino in drugo le prek kmetijskih združenj, odnosno od kmetijskih združenj. Neposredni odkup takih podjetij na sejmih ima negativne posledice. Tudi industrijska podjetja, ki odkupujejo za predelavo, naj bi odkupovala le od združenj in ne neposredno od proizvajalcev. Tam, kjer združenja niso sposobna organizirati odkupa vseh presežkov, naj bi druga podjetja ustanovila odkupne postaje. Poslovne zveze so lahko le komisijski posredniki za prodajo kmetijskih pridelkov.

V trgovini je preveč posrednikov, kar močno podražuje blago. Tako znaša povprečni posredniški pribitek na osnovno ceno kmetijskih pridelkov kar 60 odstotkov, za več vrst blaga pa še precej več. Nekaterih vrst industrijskega in

njevalec-strokovnjak potem posebno stekleno cevko in brizgalko vbrizga seme naravnost v maternico. Krava je oplojena in kmet jo lahko odpelje domov, avtomobil pa nadaljuje svojo pot ...

Novomeška osemenjevalna postaja ima tri redne dnevne proste, ki zajemajo v glavnem vse živinorejsko področje in se se kmetje že precej privadili nanje. Le v bolj oddaljenih krajih bodo še gojili bike.

Ceprav se dolenski kmet navadno otepa novotarij, umetno osemenjevanje od leta 1953, ko so z njim začeli na Grmu, stalno narašča. Takrat so oplojili le nekaj krav, lanske leto 3674, letos pa računajo, zajeti kar 10.000 plemenic. To število se bo povišalo zaradi tega, ker niso več odvisni od dobave semen iz Ljubljane. Sedaj imajo 8 lastnih bikov.

V južni polovici stavbe ima prostore tudi veterinarska ambulanta, ki jo vodi upravnik veterinar Lojze Gunde.

Sem prišel, če bi mi lahko konja pregledali, da bi ga dal zavarovat, prosil voznik na vratih.

»Seveda, kar sprežite ...« Drug spet išče nasveta za kobilico, ki jo je pred dnevi

kupil za šestdeset jurjev na Bučki. »Saj je res lepa živalca, ampak poglejte no, kako se kreše z zadnjimi nogami! Kar srce me boli!«

Taki razvadi tudi veterinar ne more do živega. Najboljše je počakati, ni seveda paziti, da se žival ne zastrupi.

Sicer je veterinarska bolnica v tej stavbi že začasno. Njen oddelek za zdravljenje opravljajo delo na terenu. V načrtu je postavitev samostojne zgradbe.

Novomeški osemenjevalni center bo sedaj preskrboval s semenom področje Metlike, Črnomlja, Kostanjevice, Mokronoga, Dol. Toplice, Žužemberka in Trebnjega. Osemenjevanje bo

pospešeno z zakonom o obvezni pavšalni skokniti. To je za osemenjevalno postajo važno, ker je zavod s samostojnim vzdrževanjem in bo gospodarsko donosna šele pri določenem številu skokniti.

Prednosti umetnega zaskoka so jasne: onemogočena je infekcija, zajemljena kvaliteta potomcev in ekonomičnost. Dober zdrav bik z najboljšimi lastnostmi, ki bi sicer oplojil letno največ 150 krav, jih umetno lahko vsaj desetkrat več. V takega bika lahko vložimo tudi več sredstev, kar se seveda spet povrne pri kakovostnem zarodu.

Izboljšajmo lokalni promet

Ceprav smo avtobusni promet v okraju po vojni močno izboljšali, se odpirajo nove potrebe, zlasti v najbolj oddaljenih področjih. — Najnujnejša je boljša zveza Poljanske doline s Črnomljem. — Potrebujemo tudi hitrejšo avtobusno zvezo Novo mesto—Metlika—Črnomelj

Med naloge ljudskih odborov spada tudi lokalni promet, povezava med posameznimi kraji. Mimo železnice imajo pri tem vedno večji pomen avtobusi.

V našem okraju smo tudi pri izboljšavi potniškega prometa dosegli lepe uspehe. To velja posebno za avtobusni promet. Na številnih rednih progah prevažajo avtobusi čedalje več potnikov. Za mnoge kraje je avtobusna proga glavna povezava s svetom. Čeprav z vsemi avtobusi, ki obratujejo na naših progah, nismo povsem zadovoljni, moramo reči, da je vendar v prometu čedalje več sodobnih vozil, v katerih je poskrbljeno za kulturni prevoz potnikov.

Vendar imamo še kraje, ki so slabo povezani z ostalim svetom ali so povezani samo enostransko. Gospodarski in družbeni razvoj terjata nadalje izboljšanje, terjata nove proge in še več vozil za javni promet. Hkrati moramo tudi lokalni promet prilagajevati potrebam časa. Ni dovolj, da so vse proge usmerjene na povezavo podeželja z okrajnim središčem. Vozne smeri in vozniki redi morajo upoštevati tudi nova upravna središča, to je občine. Vedno manj ljudi bo potovalo po opravih na okraj, vedno več pa na občno, saj bodo tam dobili vse tisto, kar so prej morali iskati na okraju.

Cedalje resnejše bo vprašanje povezave oddaljenih vasi s sodelami. Osemetnih šol prav gotovo ne bo toliko kot je osnovnih. Vprašanje obiska osemetnih šol otrok iz oddaljenih vasi bo treba reševati z rednimi avtobusnimi programi. To bo ceneje kot gradnja šol in internatov ter njihovo vzdrževanje.

Med kraji, ki so na Dolenjskem najsibše povezani s se-

dežem občine, je gotovo Poljanska dolina ob Kolpi. Le enkrat tedensko imajo avtobusno zvezo s Črnomljem. Na tej progi in progah proti Kočevju obratujejo tudi najbolj izrabljeni avtobusi. Ni čudno, da vidijo prebivalci teh krajev v tem ali nerazumevanje ali podcenjevanje potreb teh oddaljenih krajev.

Prometno zvezo tega dela črnomaljske občine in novomeškega okraja s Črnomljem in Novim mestom je treba čimprej

avtobusne proge Vinica—Novo mesto, tako da bi imela avtobusna zveza.

Potrebno bi bilo tudi upostaviti novo avtobusno progo Novo mesto—Črnomelj preko Metlike. Ta bi bila važna za povezavo okrajnega mesta z Belo krajino, hkrati bi pa povezala tudi okoliške vasi z Metliko in Črnomljem. Zlasti za suhorsko področje bi bila ta proga nujno potrebna, med drugim tudi za šolske otroke, ki obiskujejo ali bodo obiskovali osemletno

Za izboljšanje medkrajnega avtobusnega prometa ter za povezavo Vinice, Črnomlja in Metlike direktno z glavnim mestom republike Ljubljano in z Gorenjsko, odvarja

SAP-Turist biro Ljubljana

na splošno željo in potrebo prebivalstva vsakodnevno avtobusno progo

Ljubljana—Novo mesto—Metlika—Črnomelj—Vinica

Velja od 23. marca 1958 dalje. Vozni vsak dan.

Avtobus stoji tudi na vseh vmesnih postajah.

km	16.00	odhod	LJUBLJANA	prihod	8.25
53	17.00		TREBNJE		7.25
	17.35	prihod		odhod	6.50
73	17.40	odhod	NOVO MESTO		6.45
103	18.30		METLIKA		5.55
	18.45	prihod	ČRNOMELJ		5.40
118	18.50	odhod		prihod	5.35
137	19.25	prihod	VINICA		odhod 5.00

Vozna cena Ljubljana—Vinica 600 dn.

Avtobus ima po prihodu v Ljubljano zveze s Koprom in Portorožem, Kranjem, Trzinom in Bledom.

Potniki in turisti poslužuje se ugodnih avtobusnih zvez

SAP-TURIST BIROJA!

izboljšati. Avtobusno zvezo iz Poljanske doline je treba prilagoditi ostalim progam v okraju, posebno voznemu redu

šolo v Metliki. Za tako povezavo v obe smeri so izrazili željo tudi volivci v teh krajih.

V vpljavlo novih avtobusnih prog in olajšanje dosedanjih z večjimi vozili kjer je to potrebno, bi bilo ljudem zelo ustreženo. In kadar rešujemo lokalne probleme, jih moramo reševati tako, kot je najceneje in najbolj primerno za večino ljudi. Vedno moramo imeti pred očmi človeka.

Kadar nam pišete, omenite poštni predal! Torej: DOLENJSKI LIST, Novo mesto, poštni predal 33. To zagotavlja, vašo pošto pa dobimo prej kot sicer!

SREČNO POT!

V nedeljo jutraj je peljal avtobus podjetja SAP Turist biro prvič na novi progi Vinica—Ljubljana. Nova zveza Bele krajine s glavnim mestom republike je zelo ugodna in v podjetju računajo, da bo polno izkoriščena. Tovariš Marjan Kosterov, ki je vozil avtobus v nedeljo, nam je povedal, da je s cesto od Vinice do Novega mesta preko Gorjancev zadovoljen in da bo mogoče voziti po predvidenem voznem redu.

Potnikom in šoferjem nove avtobusne zveze želimo kar največ lepih in prijetnih voženj!

Veterinar tovariš Trenz pregleduje pravkar odvzeto seme

Danes obiščimo veterinarje

Kako delajo v novomeški osemenjevalni postaji in veterinarski ambulanti

Pod drobnogledom trepetaj svetlosiv krog. Poln je majhnih temnih paličic, ki letajo med rumenkastimi kroglami. Tak drobnogled je res čudovita stvar: poveča ti en sam cestni prašek, da bi videti kot pravcata skala. Poveča dvakrat, šestdesetkrat, tristo, triti-sočkrat!

Ko smo paličice povečali tristo, niso bile več paličice, ampak male okrogle živalce, ki se z repki porivajo sem ter tja. In kako urne so! Ena pa ne giblje več ...

»Če jih prehitro ohladimo, nam vse poginejo!« mi je pojasnil veterinar Trenz v novomeški osemenjevalni postaji, k je pravkar polnil male stekleničke — epruvete z gosto rumeno tekočino. »Tote je seme našega plemenjaka Vina. Razredčeno je z natrijevim citratom, primeshamo mu pa še jajčni rumenjak za hrano semencem in streptomicin, ki uniči morebitne bolezenske bakterije ...«

»Koliko semen dobite pri enkratnem odvzemu?«

»To je v glavnem odvisno od bika. Danes bo kakšnih 15 epruvet. V vsaki je dovolj semen za dve kravi!«

Epruveto zamaši, to vtakne v še eno nekoliko večjo in napre-

zraven listek z oznako semena. Vse epruvete z istim semenom položi nato v kozarec z vodo in postavi v hladilnik. Seme ostane uporabno tudi do tre dni. V hladilniku je stalna tempera-

tura plus 4 stopinje Celzija. Če seme počasi močno ohladijo, ga lahko hranijo tudi več let.

»Ali to, da je seme razredčeno in da je ni popolnoma sveže, se pravi umetno osemenjevanje na sploh, kaj dosti zmanjša število oplojenih krav, v primerjavi z naravnim oplojevanjem?«

»Prav nasprotno! Ker naši osemenjevalci vsako kravo pred osemenitvijo temeljito pregledajo, lahko takoj izločijo vse bolne in jalove samice. Tako postane pri umetnem osemenjevanju od 100 osemenjenih krav 85 brejih, pri naravnem pa le 75.«

Epruvete so polne in v njih so listki »Vino 40«. Vino je ime bika, 40 pa zaporedna številka v knjigi, kjer so vpisani vsi odvzeti. Vrata hladilnika so se zaprla za epruvetami, veterinar pa maje z glavo, ko vidi na instrumentu, da je elektrika, ki vzdržuje stalno temperaturo v njem, spet preslaba. Tako se seme lahko pokvari in ves trud je zaman.

Popoldan to seme še potuje z avtomobilom proti Težki vodi. Birčni vasi, Dolenjskim Toplicam in Sražji, kjer ga čakajo živinorejci v določenih hlevih s svojimi plemenicami. Oseme-

jevanje plus 4 stopinje Celzija. Če seme počasi močno ohladijo, ga lahko hranijo tudi več let.

»Ali to, da je seme razredčeno in da je ni popolnoma sveže, se pravi umetno osemenjevanje na sploh, kaj dosti zmanjša število oplojenih krav, v primerjavi z naravnim oplojevanjem?«

»Prav nasprotno! Ker naši osemenjevalci vsako kravo pred osemenitvijo temeljito pregledajo, lahko takoj izločijo vse bolne in jalove samice. Tako postane pri umetnem osemenjevanju od 100 osemenjenih krav 85 brejih, pri naravnem pa le 75.«

Epruvete so polne in v njih so listki »Vino 40«. Vino je ime bika, 40 pa zaporedna številka v knjigi, kjer so vpisani vsi odvzeti. Vrata hladilnika so se zaprla za epruvetami, veterinar pa maje z glavo, ko vidi na instrumentu, da je elektrika, ki vzdržuje stalno temperaturo v njem, spet preslaba. Tako se seme lahko pokvari in ves trud je zaman.

Popoldan to seme še potuje z avtomobilom proti Težki vodi. Birčni vasi, Dolenjskim Toplicam in Sražji, kjer ga čakajo živinorejci v določenih hlevih s svojimi plemenicami. Oseme-

jevanje plus 4 stopinje Celzija. Če seme počasi močno ohladijo, ga lahko hranijo tudi več let.

Premišljevanje ...

ENA Z AVTO CESTE

— Očka, zdaj bomo pa cesto glih skozi vašo bajto potegnili!

— Le kar, le kar! Samu tulk vam povej, da pr nas ob devetih vrata zapiramo!

(IZ PAVLIHE)

Drobne novice

V Mirni pečl bodo prvega aprila nadaljevali gradnjo združnega doma. V njem bodo naslednji, za Mirno pečl pomembni objekti: ambulantni prostor s stalno medicinsko sestro (dvakrat tedensko pa bo prišel zdravnik iz Novega mesta), dvorana za kulturnoprosvetne potrebe Mirnopočanov in dve stanovanji.

V Karteljevem gradijo stalni vodovod v povezavi z gradnjo avto ceste. Pri delu je pa odziv domačinov zelo slab, kar Karteljevanom gotovo ni v čast. To je toliko manj razumljivo, ker je pomanjkanje vode ena največjih težav tega področja.

Smarjeta bo dobila v kratkem nov lokal za pošto, ker stari ne ustreza in ni na vidnem mestu. Novi lokal že dalj časa urejajo in upamo, da se bo pošta kmalu vselila v nove prostore.

Iz Velike Loke

Pretekli teden je umrl v Koroških pri Veliki Loki Franc Omahen, star 83 let. Bil je ustanovitelj Prostovoljnega gasilskega društva v Veliki Loki, ki je začelo delovati že leta 1907. Pokojnik je bil naprednjak in vzgleden član mlajšim gasilcem, kasneje pa častni član društva; lani, ob proslavi 50-letnice društva, je prejel najvišje gasilsko odlikovanje.

Od pokojnega Omahna se je poslovilo mnogo znancev in prijateljev, gasilsko društvo Velika Loka pa mu je pripravilo svečan pogreb. Ob odprtem grobu se je od pokojnika poslovil član društva in član občinske gasilske zveze Tone Lavriha.

Črnomaljsko pismo

Obrnili smo se na tovariša prof. Marjana Skrbina, predsednika občinskega sveta za šolstvo, prosveto in kulturo v Črnomlju ter ga prosili, da nam je odgovoril na tale naša vprašanja:

Kaj štejete med glavne uspehe kulturnoprosvetnega udejstvovanja v mestu in občini? Kako je razvilo v Črnomlju družabno življenje in katere so glavne težave, problemi in pomanjkljivosti v delu društva in kulturnoprosvetnih organizacij?

Takole nam odgovarja tovariš Skrbina:

Glavni uspeh kulturno prosvetnega dela v naši občini je gotovo to, da kljub slabim materialnim pogojem delo ne ostaja temveč celo napreduje. PD »Miran Jarc« je pripravilo že tretjo predstavo v letošnji sezoni. Redno vadi in nastopa širši pevski zbor pod vodstvom tovariša Andreja Petka. Na prireditvah sodeluje razen osnovne šole in dijakov gimnazije tudi Svoboda iz Kanizarice. Vsako leto organiziramo tudi več gostovanj raznih kulturnih skupin iz Novega mesta, Ljubljane in drugod.

Šahovsko društvo v Črnomlju je eno najmočnejših tovrstnih društev na Dolenjskem. Tudi v drugih, manjših krajih se je delo poživilo, zlasti dramatika, saj so v vseh večjih vaseh letos nastudirali po eno ali več iger.

Taborniška družina na gimnaziji je brez denarne pomoči zgradila lutkovni oder in lutke. Nastopali so že z uspehom. Svoboda iz Kanizarice si je nabavila kompletno glasbilo za godbo na pihala. Instrumente za tamburaški orkester je poklonila Dragutina, pod pogojem, da bodo z njimi pridno vadili. Kanizarska Svoboda zaseda še posebno pohvalo, ker obiskuje najoddaljenejša kraja z nastupiranimi kulturnimi in zabavnimi sporedi. Tamburaške zborove imajo sedaj na Vinici, v Adlešičih in v Prelokih.

Za pravo družabno življenje pa v Črnomlju ni pogojev. Dvorana v Prosvetnem domu je namenjena le kino predstavam in kulturnim prireditvam, druge pa za večje družabne prireditve ni primernega prostora. Prav tako nimamo prostora za knjižnico in čitalnico — te najbolj pogrešamo. Tudi lokalna, kjer bi bili na razpolago časopisi in revije in kjer bi človek z znanci v miru pokramljal brez alkohola, pogrešamo.

Gimnazijska igralska družina je letos nastopila z igr »Loga-

ritmi in ljubezen«, in sodelovala pri igri »Princeska in pastirček«, ki jo je pripravilo PD Miran Jarc. Na gimnaziji uspe-

Pogled na črnomaljsko gimnazijo in del malega šolskega stadiona

no delujeta tudi stalni pionirski in mešani pevski zbor, pionirski in mladinski folklorna skupina, debatni krožek, zabavni orkester itd.

Pomanjkljivosti dosedanjega kulturno prosvetnega delovanja mesta in občine niti niso najmanj niso krivi člani društev, temveč so izključno krivda slabih materialnih pogojev. Zgodovinsko-kulturni spomeniki so zaščiteni z zakonom, današnje kulture pa ne štiti noben zakon. Igralskim družinam manjkajo šminke, da ne govorimo o kulishih in garderobi. PD Miran Jarc sicer izposoja skoraj brezplačno svoje rekvizite in

knji. Stanje se ne more izboljšati, posebno ne v pasivnih krajih, dokler ne bodo z zakonoma zaščitene minimalne potrebe za tiste veje družabnega življenja, za katere pravijo nekateri, da so neproduktivne. Sem spada razen navedenega tudi šolstvo. Propadanje šolskih stavb v naši občini bi lahko primerjali s snežnim plazom.

Pri nas so ljudje željni kulture prav tako kot drugod, vendar je za marsikatero družino vstopnina na kulturno prireditve resno vprašanje, če šteje družina več članov. Družbeni dohodek v naši občini je dva in polkrat manjši na prebivalca kot je republiko povprečje, to vse pove. Tudi s šolanjem so težave, zlasti ko bi moral otrok oditi na nadaljnje šolanje v drug kraj. Starši sredstev nimajo, občina pa tudi ne more vsem pomagati. Od 250 otrok, ki letno končajo obvezno šolanje, jih nadaljuje študij v šoli ali učenja obti komaj petina. Po republikem povprečju pa bi morali imeti samo v srednjih šolah 180 otrok, sedaj jih ni niti 100. Stvar je še toliko hujša, ker živi pri nas od 10 ha obdelovalne zemlje 23 ljudi, namesto šestih, kot je republiko povprečje.

Zelim, da bi kmalu prišel čas, ko bodo zagotovljena minimalna sredstva za prosveto in kulturo, tako da bi jih pri sprejemanju proračunov lahko kvečjemu zvišali. Ljudje pa bodo svoje že storili, o tem ni dvoma. Marjan Skrbina

Članov Rdečega križa še premalo

Novomeška organizacija Rdečega križa je imela pretekli teden občni zbor. Sindikalna dvorana je bila polna, žene so bile v večini. Dr. Sirksova je zelo poljudno predavala o otroški paralizi, nato pa se je odvijal dnevni red. Poročilo tajnika, poročilo blagajnika, in najlepše in tudi ganljiva točka: poročilo učenke osnovne šole Škerljeve, ki je z otroškim glasom poročala o delu podmladka. Nato se učiteljski inštitut in gimnazijci.

Rdeči križ je v preteklem letu oskrboval mlečne kuhinje osnov-

nih šol v mestu, skrbel za socialno ogrožene, delil mleko v prahu brezplačno članom Rdečega križa, sodeloval v borbi proti TBC in alkoholizmu, priredil več predavanj s področja zdravstva, predaval poučne filme in organiziral krvodajalstvo. ObLO je zavrnil predlog RK, naj bi povečali davek na alkoholne pijače za 5% ter uporabljali ta znesek za boj proti alkoholizmu. Sklenili so, da bodo to občini ponovno predlagali. Staremu odboru je gotovo v čast, da ni nihče od prisotnih njegovega dela kri-

zivil. V razpravi so govorili največ o tem, kako bi povečali članstvo. Komisija za predloge in sklepe je predlagala, naj bi novi odbor delal predvsem na povečanju članstva in ustanovil v sodelovanju s sindikatom, delavskimi sveti in upravnimi odbori aktivne RK v podjetjih.

Posebno pohvalo zaslužijo podmladkari, ki so odboru RK v veliko pomoč. Novomeščani pa naj se vključijo v RK v večjem številu, saj je 60 dni letne članarine res majhen znesek, ki bi ga lahko marsikdo plačal na račun zavojčka cigaret ali dveh »špricerjev«, ostali pa naj pomislijo koliko je pomagano njihovim otrokom z malico v šolah.

Režiser »Muzičke scene« Macura Cedo ima mnogo smisla in domisla, za režijo in je uspešno opravil svojo nalogo. Na hvalo kvalitetnim pevcom in igralcem res ni imel velikih težav, vendar mu je ostalo še dovolj problemov, da je dosegel celoten in skladen lik vse prireditve.

Kot tretji pevec je nastopil tenorist Zvonko Krnetič. Pel je Romanco P. Tostija, arjo Puccinijeve opere Tosca in arjo vojvode iz Verdijevega Rigoletta. Krnetič je svoje partije odpel s prijetnim glasom lirskega tenorja. V visokih registrirah je bilo ponekod čuti glasovno popuščanje in neprecenljivo, veneto posledica napornega pokovanja.

Baletna skupina je izredno dovršeno izvedla Tarantello. Zelo škoda, da ta skupina štirih članov ni nastopila še s kakim pie-som.

Veliko in odgovorno nalogo v glasbenem sporedu je opravila Ljiljana Najdanovič kot spremljevalka na klavirju. Ves spored je spremljala diskretno in muzikalno, le v cavitini Figara ni imela popolnega kontakta s solistom.

Ostali člani, ki nam so se predstavili v literarnem in dramskem delu sporeda, so izredno navdušili vse občinstvo. Slobodan Aligrudič, igralec, je recitiral »Neskončnost« in »Silvijo« Giacoma Leopardija. Ves prevež občinstva in misli pesni in s prijetnim govornim organom je ogrel poslušalce, ki je izrazilo priznanje za dolgotrajnim ploskanjem.

Elza Malek in Ivan Janoš sta se nam predstavila v »Zoročenihi« A. Manzoni in »Na sodišču« G. Verge. S prefinjenim igranjem in s kreacijsko podanih likov sta prevzela vse gledalce. Nemara najtežjo vlogo je imela Olga Nadi, igralka, v intermediju komentirala, ki je bil obširen in čustven. Vzporedno je tesno povezava z občinstvom in za vse pogovor ustvarila potrebno razpoložljivost. Njene besede so bile vznemirljive, napete in vedno so obetale nekaj novega. Pokazala se je kot igralka velikih perspektiv in izvirna v sleherni vlogi.

zaradi tega, ker učiteljski ni bil posebno naklonjen, je prepuštil vso skrb za letnik prof. Ivanu Andoljšku. Ta je res prevzel z razredničeskimi posli tudi druga bremena. Iz puste, prazne, nezasteklene sobe v novomeški osnovni šoli so dijaki prav kmalu napravili čeden razred. Snažlike seve ni bilo; zato so dijakine same ribale, dijaki pa so pripravljali iz podrtih bunkerjev na šolskem dvorišču drva. Potrebna sredstva za opremo i. dr. je dal odsek za prosveto pri OIO Novo mesto.

Pouk se je pričel 14. novembra 1945. V razredu je bilo 22 dijakov in 6 dijakov. Poučevali so jih gimnazijski profesorji in učitelji: Andoljšek Ivan, Andrič Anatol, Dodič Milan, Fabjan Viktor, Glonar Jože, pokojni dr. Gustinčič Pavel, Hvala Just, Javornik Bogomir, pokojni Kalan Metod, Kobe Milena, Leskovic Viktor, Pintar Marijana, Ropas Ervina in Trdan

Mira. Profesorji so se zaradi potrebe na gimnaziji tudi po trkrat menjali pri posameznih predmetih.

Razred je bil prav prijeten, lahko celo rečem o njem, da je bil eden izmed tistih petih, ki so mi bili v dvajsetletni praksi najbolj pri srcu. Sicer pa ni čuda: po letih groza — zopet reden pouk. To so čutili dijaki in profesorji.

Odiok ministrstva za prosveto LRS, št. II. 1609-I, z dne 16. januarja 1946, pa je na mah vzemirnil razred. Določal je namreč, da morajo oditi vsi 16 let stari dijaki v pedagogski tečaj. Bolelo je vse, posebno pa prizadeto, ker so »ostarele« zaradi internacije. Oio Novo mesto ne prošnja ZMS (pozneje: LMS), z dne 16. I. 1946 zapustilo razred 6 učenc in 2 učenke. Tako je ostalo v razredu še 16 dijakov in 2 dijakinje. Po semestru je prišla iz ljubljanskega učiteljskega 1 dijakinja, ker je

zbor pod vodstvom Mihe Vahna zapel več pesmi, na kocu pa skupno s pionirji se pesem: »Le po je biti v naši domovini mlad.« Zaradi slabega vremena so morali dobro pripravljene spored nekoliko skrajšati, vendar to ni motilo praznične razpoloženosti več sto ljudi, ki so se udeležili tega zborovanja.

Po zborovanju se je razvila v zadruženem domu in gostilnišči sproščena zabava ob pečenih jančih in pičci. Vendar Adlešičani in okoliščani niso pozabili na svojo dolžnost in so se drugi dan v veliki večini udeležili volitev že v jutranjih in dopoldanskih urah.

Popoludne je bilo pred zadružnim domom velika zborovanja, na katerem sta govorila oba kandidata, ostali predstavniki družbenih in političnih organov ter gostje pa so vsem prebivalcem hoteli k prazniku. Zatem je najprej ženski, potem pa še mešani pevski

zbor pod vodstvom Mihe Vahna zapel več pesmi, na kocu pa skupno s pionirji se pesem: »Le po je biti v naši domovini mlad.« Zaradi slabega vremena so morali dobro pripravljene spored nekoliko skrajšati, vendar to ni motilo praznične razpoloženosti več sto ljudi, ki so se udeležili tega zborovanja.

Po zborovanju se je razvila v zadruženem domu in gostilnišči sproščena zabava ob pečenih jančih in pičci. Vendar Adlešičani in okoliščani niso pozabili na svojo dolžnost in so se drugi dan v veliki večini udeležili volitev že v jutranjih in dopoldanskih urah.

Popoludne je bilo pred zadružnim domom velika zborovanja, na katerem sta govorila oba kandidata, ostali predstavniki družbenih in političnih organov ter gostje pa so vsem prebivalcem hoteli k prazniku. Zatem je najprej ženski, potem pa še mešani pevski

zbor pod vodstvom Mihe Vahna zapel več pesmi, na kocu pa skupno s pionirji se pesem: »Le po je biti v naši domovini mlad.« Zaradi slabega vremena so morali dobro pripravljene spored nekoliko skrajšati, vendar to ni motilo praznične razpoloženosti več sto ljudi, ki so se udeležili tega zborovanja.

Po zborovanju se je razvila v zadruženem domu in gostilnišči sproščena zabava ob pečenih jančih in pičci. Vendar Adlešičani in okoliščani niso pozabili na svojo dolžnost in so se drugi dan v veliki večini udeležili volitev že v jutranjih in dopoldanskih urah.

Popoludne je bilo pred zadružnim domom velika zborovanja, na katerem sta govorila oba kandidata, ostali predstavniki družbenih in političnih organov ter gostje pa so vsem prebivalcem hoteli k prazniku. Zatem je najprej ženski, potem pa še mešani pevski

„Dežurna služba“ v Novem mestu

V četrtek in petek (20. in 21. III.) so se igralci novomeškega gledališča predstavili občinstvu z delom, ki sicer igralsko ni bogve kako zahtevno, je pa po svoji vsebini zelo močno in sodobno. To je »Dežurna služba« Jerzyja Lutowskega, Poljaka.

Zanimivost »Dežurne službe« je v spopadu dveh nasprotujočih si mnenj: ali je človek le »personalni dosije« ali je nedoumljivo, čustveno bitje, podložno najrazličnejšim silnim kam življenja in svoje okolice. In iz dramatičnega spopada oseb v Dežurni službi, zavzeti spoznanje: Zaujamu človeku!

Igro je režiral prof. Tone Trdan, Režiserju je uspelo celotni igralski kolektiv zlit v homogeno celoto in s tem je delu zagotovil tudi uspeh. Režijski zasnovan je utemeljen trdnost, logično in prepričljivo, je da ni bil v vseh svojih otenkih polno realiziran. Ne morem trditi, da važne epizode dogajanja niso bile uglejane, izpoljene in psihološko dogane, vendar je nad vsem bedel nepotreben in premočan psihološki poudarek, da je včasih vseh stal okoren, nelogičen. Škoda je tudi, da je režiser prepustil govorne odtenke ter obrazno in gestikularno mimiko igralcem saj nim in je zato potrebna prepričljivost večkrat zbledela.

Glavno breme je v uprizoritvi nosil kirurg Oslinski, ki ga je igral Tone Gortnar. Kot talentiran igralec se je avtorjemvemu liku dokaj približal, le nekoliko preveč je nihal med pravim kirurgom in kirurškim igralcem. Svojevrstni beseden izraz ga je včasih zapeljal, da je v bežnih trenutkih pozabil izluščiti iz ostre resničnosti zavest občutene človeške intimnosti, včasih pa je svojo sicer prepričljivo konstatirano stopenjalo brez potrebe v zavesti, kdaj tudi v preveliko zavestjo, da je zdravnik-kirurg. Človeški dihi bi moral biti zvesti spremljevalce čiste zdravniške etike tudi tedaj, ko mu je nezaupejano s sproščeno Wielo-sko nadlajano izraz, da je mo-goče ohraniti in vskladiti nepri-siljeno privlačnost s čutom trpke zavesti nezaupanja. Močan in pre-pričevalen, skoraj popoln pa je bil v prizoru, ko kljub trpkemu ponizanju premaga lastni jaz, po-kre prizadeto grenkobo človeške-ga dostojanstva in — operka.

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

Njegovo zaročenko Anno je igrala Mira Lutanova, Igralska rutina jo je sprostila in njeno v-herentnost močno podprla. Pre-ostri mimični zaznamki pa so si-ker lepi kreaciji le škodili. Logič-nosti ne potrebuje ostre mimike, zato tudi mladostni nepri-jejni zaročeniški privlačnosti, če bi naj privlačnost bila, ni potreb-

ške sestre, s svojim dovršenim klasičnim izgovorom skoraj presegla splošen nivo uprizoritve, čeprav bi s hitrejšo in spontanejšo pripravljenostjo ritem dogajanja le še poživela. Pravno njeno nastopanje je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost in prepričljivost podati-nih misli. Wielgosz Iva Pavšica je v posameznih prizorih neopo-rečno zablistel. Škoda, da mu mehko izgovora tudi v trenut-kih izobitka ne da neprisrčnega, čeprav je bil Dabek Mošaj, ki je sicer nekoliko okorno in preveč preračunano s svojo vlogo pokazal ustrezen in dokaj pre-pričljiv lik. Manjkala mu je le uglejanost zunajosti in z njo ne-koliko premalo izoblikovana lo-gičnost

En dopoldan v Mirni peči

»Dobro jutro.«
»Dobro jutro. Je kaj novega v Mirni peči?«
»Je, zdravilniki pridejo, da bodo otroke pregledali in cepili.«
»Je povedala ženska, ki je strela za peč dober naročnik bukovihi klad.«
»Saj je zmeraj kaj. To je preveč dela zame. Kaj pa mislite: zdaj je s tistimi, ki prihajajo na kmetijski tečaj, več kot štiristo ljudi v šoli. Otroci pa toliko blata prinesejo na čevlji, da je cel vsinjak v razredih. Se sreča, da mi vsaj Mahnetov fant včasih pomaga, je res priden kot nobeden drugi!«

Spet je nekdo potrkal. Prišla je Pavlihovala iz Sentjurja: »Kako ste pa kaj pri vas pravnoljubno Dan žena?«

»Kar petdesetdeset se nas je zbralo v mirnopoškem domačem domu.« je povedala šolska sponzorica Petričeva, ki je prej prinesla dva in si zdaj grela prste na mlačnih pečnicah v sobi krajevnega urada.

»Me smo imeli pa pri Judežu. Šestindeset se nas je zbralo, še Pinarica je prišla. V nedeljo popoldan smo pripravili, kajti zvečer jih ne bi toliko prišlo. Govor sem sestavila s pomočjo pisma Mare Rupenove v Dolenjskem listu, nekaj pa sem vzela iz članka v Ljubljanskem dnevniku...«

»Pa se sin vam je pomagal, kaj ne?«

»Zato je bil pa res lep govor. Kar dve noči pred nedeljo nisem spala zaradi teh priprav!«

Potem se je počasi pričelo uradno življenje v pisarni. Jože Kumer, ki je bil pri vojakih v Raši, se je prišel spet prijaviti med mirnopoške občane. Pa ne bo ostal doma, k »zdenčarjem« bo še v Ljubljano.

Težki moški škornji so prišli po »štempelj« za živinski pošni list. Junca bo prodal za kakšnih šestdeset jurjev na sejmu na Veseli gori...

Po potrdilo za invalidnino je prišla tovarišica zama.

»Kaj bi lahko jutri prišli, danes je šla vodja pisarne, ki ta potrdila izdaja, v Novo mesto...?«

»Bom pa prišla jutri zjutraj, da se lahko potem s tistim vlakom ob devetih odpeljem naprej v mesto!«

Potem je bilo spet malo odidha. Izkoristil sem ga, da sem povprašal Pavlihovala, kaj misli o avtociesti, ki bo šla blizu njihove vasi.

LEP JUBILEJ

17. marca je raznovala 80-letnico skrbna mati sedmih

otrok JOZEFA TUSU iz Kostanjevice. V življenju je moral marsikaj pretrpeti, zlasti še med okupacijo. Kljub vsemu se kar dobro drži in želi v prihodnosti v zdravju in zadovoljstvu v krogu svoje družine!

Hudetova veliko obeta

Poročilo smo že o velikem presenečenju, ki ga je na izbirnem tekmovanju za državno reprezentanco v Zagrebu pripravila doslej še nepoznana atletinja novomeškega Partizana GABRIELA HUDE. Komaj šestnajstletna dijakinja novomeškega učiteljskega centra, ki se je leto jansko jesen pričela ukvarjati s atletiko, bo konec tega meseca oblekla dres naše državne reprezentance, ki bo v Parizu nastopila na tradicionalnem crossu časašpila L'Humanite. Nihče ni pričakoval, da se bo Hudetova, ki je sicer izredno talent za teke, posebno na daljše proge, tako hitro uvrstila med ženske tekaško elitno Jugoslavije. Večina je dajala prednost Goršino, ki je lani že nastopila v mladinski državni reprezentanci v dvoju z Romanjo, toda vse kaže, da je bila dvakiletska progma v Zagrebu za Goršino, je predlagala Hudetovi dolina proge ni delala težav, nasprotno — v cilju je prišla se najbolj sveža od vseh. Zanimivo je, da je le malo zastopala za Slaninkovo (Celje), Kovarčev (Novi Sad) in Sauerjevo (Zagreb), medtem ko je za seboj pustila državno reprezentantko v smučarskih tehnikah Bejalevo iz Celja in vrsto drugih znanih atletinj. Hudetovi iskreno čestitamo in iskati želimo, da se v Parizu dobro odreže.

Pozdraviti je treba tudi gesto novomeških podiztelj. Novotele, Tovarne perla in drugih, ki so sklenili, da Hudetovo popolno-

ma opremijo za pot v Pariz, kajti redki so Dolenjci, ki so uspeli obleči dres z državnim grbom in zastopati Jugoslavijo in svoj domski kraj v tujini.

F. M.

КВАЛИФИКАЦИЈЕ ЗА КРОС „ИМАНИТЕА“

Худе изненадила

Непозната такмичарка из Новог Места пласирала се у екипи победивши многе познате атлетичарке

»Zagreb — Izluzno takmichenje za sčastna klicu ženske atletike, ki se je letos v Parizu odvijalo, je bilo za našo atletinjo GABRIELU HUDETOVO iz Novomeškega Partizana izredno uspešno. V Parizu je dosegla 12. mesto, kar je za našo atletinjo izredno uspešno. V Parizu je dosegla 12. mesto, kar je za našo atletinjo izredno uspešno.

Takole je zabeležil jugoslovanski športni tisk (konkretno: SPORT BEGRAD) nepričakovani uspeh Hudetove v Zagrebu

MALENKOSTI?

V Mirni peči je precej velikih malenkosti, ki pa bi se z dobro voljo le dale odpraviti. Marsikdo namreč kar ne more razumeti, kako da si je Biška vas napravila perleže. Mirna peč pa ne! In to se celo kljub temu, da je bila občina pripravljena pomagati. Malo več dobre volje za komunalno dejavnost bo že treba pokazati.

Spošen dolenjski problem — vodovod — se tudi Mirni peči ni ognil. Zdrave vode si že dolgo želijo, ker je ta, ki jo pijejo sedaj, taka kot bi bila zajeta na cesti.

Starši šolobveznih otrok se pritožujejo, da otroci ob deževnem vremenu ne morejo v šolo, ker voda zalije pot. Na Rupenovem travniku bi morala biti brv kot včasih.

Sploh ljudje premalo pazijo na zunanjo podobo kraja. Popraviti bi bilo treba plotove, ceste, pospraviti po dvoriščih in pred hišami.

OBISK PRI REMONTU

Remont je v zadnjem času temeljito zadihal. Bavi se s stavbinarjem in pohištvenim mistrstvom, izdelke pa pošilja v Karlovce, Ljubljano, Novo mesto in drugam. Zaposluje 20 ljudi. Ko bodo izplačali dolg, nameravajo izpopolniti strojni park in razširiti prostore. »Trenutno imamo res še finančne

težave in tudi težave pri nabavi lesenih in vezanih plošč, pa tudi to se bo sčasoma uredilo.« me je prepričevalno pogledal delovodja Viktor Pavlenč. Z dobro voljo in poštenostjo bo res šlo!

VELIKE ŽELJE

Ze dolgo si Mirnopoščani žele svoje ambulante. Poslovala naj bi v podaljšku Zadrugnega doma. Tako ne bi bilo treba za vsako malenkost v Novo mesto. No, zdaj kaže, da bo nekaj iz tega.

Trgovina je sicer dobro založena z vsem, gospodinja Ana Somrak z Vrbovega pa meni, da bi sedaj ko zadruga nima več trgovine, morali imeti vsaj še enega prodajalca. Kadar je več ljudi, je treba namreč precej čakati in v majhnem prostoru je kar stiska.

France Rajer nam je pa razložil težave tistih, ki se vozijo z vlakom v Novo mesto v službo. Ker morajo biti na delovnih mestih ob šestih, seveda ne morejo koristiti prvega jutranjega vlaka iz Ljubljane, ker pride prepozno (tudi, če ne bi imel redno zamude). Prepričani morajo v Novem mestu v različnih luknjah in še povečujejo stanovanjsko stisko. Ali ne bi mogla železnica tako urediti, da bi prvi vlak pripeljal v Novo mesto pred šesto uro?

-m

Tedenski koledar

Sreda, 26. marca — Maksim Cetrak, 27. marca — Rupert Petek, 28. marca — Janez Sobot, 29. marca — Ciril Nedelja, 30. marca — Branko Ponedeljek 31. marca — Benjam Turek, 1. aprila — Bogomila

SONCE vzhaja 1. marca ob 5,43 in zahaja ob 18,30. Dan je dolg 12 ur 47 minut.

LUNA: 28. marca ob 12,18 prvi krajec.

OKINO

»KRAKA« — NOVO MESTO: od 25. do 27. marca francoski barvni film »Imel sem sedem hčer« in ameriški barvni mladinski film »V dolini bobrov« in »Pol orala bobrov«. Od 28. do 31. ameriški barvni film »Princ iz groba«.

KOSTANJEVICA: 30. 3. ameriški barvni film »Boj za lastnino«.

METLIKA: angleški film »Jaz in gospod minister«. 29. in 30. 3. francoski film »Grot Monte Cristo«.

CRNOMELJ: 28. in 29. 3. švedski barvni film »Nekdo je živel kraj«. 30. in 31. 3. madžarski barvni film »Kvisti glavo«.

STRAZA: 29. in 30. 3. ameriški film »Zene orkestra«.

DOL TOPICE: 29. in 30. 3. sovjetski film »Nesrečni samizem«.

ZUZEMBERK: 29. 3. ameriški film »Ni malih grehov«.

TREBNJE: 29. in 30. 3. ameriški film »Vstaja na ladji Baunti«.

Predstava v nedeljo ob 16. uri.

MALI OGLASI

PRODAM SUH OBDELAN — STAVBNI LES. Vidrih Ivan, gostilna, Otočec ob Krki.

UGODNO PRODAM vodno turbino »Francosa, Barba, Zavrta, na vas, pot, Trebelno.

PRODAM HIŠO in 2,5 ha zemljišča na Podrebru 10 pri Semčici.

Prodajam skupno ali posamezno parcelo Foto Crnkovič, Bošanska Brod.

HIŠNI LAKSNICI, prizidek pri gradnji avto ceste — pozoriščno prodajalno mesto posvetilo v Sentrupetu na Dolenjskem.

Najem v upravi lista (132-58) ZAMENJAM srednje težak avto v dobrem stanju za ročno slamo-remnik. Ravbar, Rateč 42.

MIZARSKA POMOČNICA za izdelovanje pohištva sprejme takoj Mizarstvo Prelovec, Ljubljana, pot na Rakovo jelo 15 v Trnovem.

MIZARSKA ZADREGA BO GRADILA NOVE DELOVNE PROSTORE

Mizarska zadrega na Vinici je v zadnjem času zadovoljivo napredovala. Nabavila je nove stroje, število delavcev se je povečalo od štirih na dvanajst. Ker je napravila ugodne pogodbe za izdelavo furniranega pohištva, delajo v dveh izmenah. Večji del pohištva po pogodbi je že izgotovila. Na spomlad bo pričela zidati novo poslopje, na kar se bo obrat razširil in zaposlil še več delavcev.

-15

To in ono iz Mokronoga

Nedavno so končali drugo cepljenje šolobveznih otrok 1. in 2. razreda proti otroški ohromelosti. Cepili so po vsej občini; starši so prispevali za tri cepiljena 600 din. Na splošno moremo trditi, da so starši

razumeli potrebo te preventivne akcije. Našli pa so se med njimi tudi taki, ki za zdravje otrok niso pokazali potrebne skrbi, marveč so odklonili cepiljenje. Na vso srečo je teh bilo malo, in to okrog Klenovica.

Za delo v obratu Telekomunikacij se je prijavilo okrog 135 ljudi, največ takih, ki do sedaj niso bili zaposleni. Med njimi je seveda ogromna večina žensk. Posredovalnica za delo pri ObLO in posebna komisija, ki se ukvarja z vprašanjem zaposlitve pri tem obratu, sta v zadregi glede pravilne izbire prijaviteljev. Vse kaže, da so vsi prijavitelji v resnici potrebni zaposlitve, vendar pa vsi naenkrat ne bodo sprejeti. Kakor smo izvedeli od vodstva obrata, bodo delavnice sprejele letos le okrog 40 žensk in od 10 do 15 moških. ObLO bo moral še naprej skrbeti, da se v Mokronogu odpo podobne delavnice, ki bodo zaposlile vsa odvečna delovna sila, katere je v občini, ki je videti, dovolj.

KZ Mokronog je imela sejo s precej obširnim dnevnim redom; v glavnem pa so priprav-

ljali gradivo za občni zbor, ki bo 30. marca.

V četrtek je bilo na Trebelnem predavanje o raku. Govoril je ob filmskih slikah primarij dr. Bajc iz Novega mesta. Udeležba je bila presejnetljiva, saj se je zbralo okrog 200 žena. Predavanje ni bilo v okviru ljudske univerze, pač pa ga je organiziral RK.

Zadnje čase slšimo vedno več glasov, da bi bilo pravi, če bi ObLO vendar že začel izvajati sklepe o odstranitvi ruševin tako pri Streli kakor tudi pri Tepšiču. O tem je bilo resda že več sklepov, pa so ostali le na papirju. Prav tako bi bil že

Invalidski pevski zbor je pel ženam v Gaberju

O lepih proslavah dneva žena smo prejšnji že mnogo pisem iz Crnomlja, Vinice, Segonja, Straže, Malega Slatnika, Semčice, Kostanjevice in od drugod.

V Gaberju pod Gorjanci so imeli proslavo v nedeljo 9. marca dopoldne. Invalidski pevski zbor iz Novega mesta je zapel več pesmi, domači pionirji pa

čas, da gospodarji sredi trga prično urejati pročelja svojih hiš, saj imamo kar verigo hiš, ki so potrebne ometa in beljenja.

Krajevni odbor Mokronog je svoje delo dobro zastavil in prepričani smo, da ne bodo zametili, če jim pokažemo še nekaj nalog, ki naj bi jih rešili: gospodarji naj skrbijo za red in snago okrog hiš. Naj se odstrani vsa navlača, ki ne sodi v okolico stanovanjskih hiš, gospodarji naj odstranijo sneg, ki pada s streh na ceste. Krajevni odbor naj tudi prepove voznikom pot od Majena do Skofljancev, ker ta pot ni bila grajena za vozila.

so prav lepo dekletom, Tovarščica upraviteljica osnovne šole je govorila o pomenu 8. marca. Po proslavi je bila zabava in zaključil so celo vrsto partizanskih in ljudskih pesmi.

Na Malem Slatniku je invalidski pevski zbor tudi zapel nekaj pesmi. Zbrali so se prebivalci iz Smolenice vasi in okoljskih krajev.

Za začetek: presenečenje!

Kvaliteten športni program v proslavo pričetka del na avto cesi

Zadnje čase je v Novem mestu v znaku priprava za proslavo pričetka del na avto cesi, ki bo aprila v Novem mestu. Da bi bil program športnih prireditev čim kvalitetnejši in pestrejši, bil sklican na OLO Novo mesto poseben sestanek. O tem se je razpravljalo na 1. seji novega upravnega odbora Okrajne vize Partizana. Seji so kot gostje prisostvovali tudi predsednik Partizana Slovenije in predsednik CK LMS Tona Kropušek ter članke izbornega odbora Partizana Slovenije — tajnik Tomaž Savnik in blaginjak Hojkar.

V začetku seje je bil konstituiran nov enajstčlanski sekretariat okrajne vize, ki ga sestavljajo: predsednik Srečko Skrt, podpredsednik Jože Knez, tajnik Danilo Kovarčič, blaginjak Jože Klemenčič, predsednik strokovno-programske komisije Milan Smerdu, predsednik gospodarske komisije inž. Tona Zerjal, predsednik propagandne komisije Franc Mikec, predsednik kadrovske komisije Jože Gionar in kot člani Boris Čizmek, Niko Krizanec in Nace Bukovec.

Med ostalimi vprašanji v zvezi z gradnjo avto ceste naj omenimo, da se v proslavo pričetka del pripravljajo zanimivi tekmovanjski odbojarski reprezentacije Zagreba, Ljubljane, Maribora in Novega mesta, razen tega pa še nič manj privlačno srečanje v košarki med državnim prvkom Olimpijo iz Ljubljane in proletarjem iz Zrenjanina ali ZKK Ljubljano.

Prav tako so na seji razpravljali o povezavi med sekretariatom okrajne vize in glavnim štabom mlaščine, ki se bo odvijal na mlaščini v Novem mestu. Zanj bo skrbel član sekretariata Milan Smerdu, ki bo pri glavnem štabu zastopal okrajno vize. Le s tesnim sodelovanjem bo mogoče u-

resničiti obširen program telesnovnega dela in različnih športnih prireditev, ki jih letos ne bo mogoče realizirati.

Glede rešitve vprašanja prednjakov je tajnik Partizana Slovenije tovariš Savnik omenil, da se pripravljajo posebne brigade, v katerih bi bili predvsem člani Partizana. V teh brigadah bi bilo mogoče s pomočjo strokovnjakov prirediti prednjaške tečaje.

Prav tako so na seji precej razpravljali o gradnji igrišč in ostalih športnih objektov za brigad-

dirje. Sklenjeno je bilo, da se uredi vse potrebno, da se igrašča in ostali objekti gradijo na takih mestih, da bodo po končanem delu na avto cesi lahko ostali samostojni partizanski društveni in šolam. Prav tako je zadnji čas, da se prične z dograditvijo novomeškega štadióna, kjer so letos predvidena velika športna tekmovanja, med drugim tudi mednarodna srečanja.

Prav tako so se ukrene vse potrebno, da bi se stadion dokončal do dneva mladosti, ko bodo prve velike športne prireditve.

F. M.

Mladi Elanovci so tekmovali v Mariboru

Pred kratkim so se v Mariboru zbrali skoraj vsi najboljši mladi igralci namiznega tenisa, ki v republikem merilu nekaj pomenijo. Na turnirju je sodelovalo preko 100 pionirjev, pionirk, mladincev in mladnic. Mladinska ekipa novomeškega NTK Elan, ki so jo sestavljali Plavec, Uhl in pionir Turk.

Mladinska ekipa Novega mesta je že v prvem kolu naletela na enega od favoritov — Maribor, ki je v končnem vrstnem redu osvojil tretje mesto. V tehrednem pogledu so bili novomeški mladinci enakovredni domačinom, za njimi pa so zaostajali v zanesljivosti in hitrosti. Tudi očitna tema je precej prispevala k porazu. Edino zmago je zabeležil pionir Turk.

V tekmovalni posameznosti je bilo malo več sreče, toda tudi tu je v prvih kolihi. Turk je v pionirski konkurenci najprej zmagal nato pa se je srečal s kasnejšim prvakom Gynberjem in seveda izgubil (4:2). Tako je Turk moral zadovoljiti z 9. mestom, ki je za njegove sposobnosti precej skromno.

F. M.

Šah v Crnomlju

V nedeljo 16. marca je bil v Crnomlju šahovski brztornir. Nastopilo je 12 igralcev. Ervo mesto je zasedel Tone Mlaček s 5 točkami, drugi je bil Ivan Kobler z 10 točkami, tretji Kosta Vanzoč s 9,5 točk, četrti Tone Plut 7 točk in peti Tone Kranjc 6,5 točk.

56 pionirjev v namiznoteniški šoli

Kdo bi si mislil, da bo med pionirji tako zanimanje za namiznoteniško šolo, ki jo je organiziral NTK Elan, ni naletelo na gluha ušesa. 34 pionirjev in 22 pionirk se je prijavilo v šolo, da se nauči igre z belo žogico. To so v glavnem pionirji in pionirke iz osnovne šole, nekaj pa jih je tudi iz dopolnilskih in polodanskih razredov nižje gimnazije. V začetku je bilo še težko, ker sta se loparček in žogica najtežje razločevali, sedaj — po več kot štirinajstrednem obdobju, pa je že bolje. Začetne težave premarane, nekateri pa so že kar mojštri, saj jim tudi različni tarci ne delajo težav. Če bodo tako hitro napredovali, bodo kmalu spregledali šola.

F. M.

IVO PIKROVIČ

Kukova gora

„Ljuba duša: sneg je, noter se tiščijo...“

Gorjanci so čudovita gora, ki ni odprla vseh svojih skrivnosti nikomur, ne tuju ne domačinu.

(Trdina, Gorska deklica)

Trdina je v »Omiki« zapisal, da so ob turških vojskah bivali ljudje na Kukovi gori (X. knj. ZD, str. 136). Urednik Zbranskega dela je pripomnil: »Kukova gora« staro ime za Gorjance. Trdina si ga je zabeležil leta 1869 pri Rudežu na Tolstem vrhu v obliki Kukla gora.

Pravzaprav pa bo treba razlikovati Gorjance in Kukovo goro: Gorjanci so zemljepisno vsa gorska veriga, ki se vleče od kočevskih Ormožanj in Semčice do Save pri Čatežu in Samoboru, Kukova gora pa je le Miklavžev vrh.

Očitno tudi Trdina sam ni mislil pod Kukovo goro vseh Gorjancev, saj pravi: »Gorjanci so se imenovali ljudje, ki so prebivali ob turških vojskah na Kukovi gori. Ko je nehala nevarnost, so se preselili nižje v Gaborje in druge podgorške vasi« (str. 236). Vse gonovje ob kranjsko-hrvaški meji je od starih časov do danes poseljeno. Trdina pa je mislil le na sledovce, ki jih je še vedno dobro videti na vrhu Sv. Miklavža in ki pričajo, da še niso prav dolgo v puščavi. V Podgorju pripovedujejo zares še danes, da so se neznanj poljedelci tega zapuščene sveta preselili v Gaborje in dobili po gori ime Gorjancev, ne pa da so

oni s svojim priimkom krsili goro, kakor pravi Janez Trdina.

Kaj je ljudi pregnalo s Kukove gore v dolino, je težko reči. Morda bi bilo zanimivejše vprašanje, kaj jih je nekdo pregnalo v to odlično samoto, ko je bilo dovolj plodnega sveta v dolini. Morda divji turški konjeniki, ki so od petnajstega stoletja dalje plenili in palili naše kraje v dolini in uničili tudi prve Pletarje, monihi ljudi in jih na konjskih repih privezane gonili v daljnjo sužnost. Morda celo kuga ali kolera, zoper katero niso poznali v starih časih nobenega boljše zdravila, kakor bežati tako daleč, da si strgal nove podplate.

Na vsak način je bilo v tej gorski divlini težko braniti živino pred volkov in medvedi in polje pred pustošenjem tropov divjih živali. Vendar govori bajka, da so jih pregnale v dolino mravljice.

Drugo razlago po ljudskem pripovedovanju si je zapisal šentjerpejski arheolog samouk Ignac Kušljan. V drobnem ozemskem muzeju v Ljubljani, beremo, da je posebno veliko hudega prizadelo ljudem, ki so bivali na vrhu Gorjancev, škral. Le-ta je v Hudi peči čuval zaklade kralja Pendarja in obenem nagajal ljudem na Gorjancih. Ob košnji jim je klical naj raztrosijo seno, ko pa so to storili, se je ulila ploha in seno zmožilo. Drugič je zopet klical, naj spravijo mrvo v

kopice, ko bi se lahko sušilo.

»Ko jim je tako nagajal leto za letom, so se začeli počasi seliti v brusiško faro, v vas Suhadol, in ne prebivajo od takrat več na Gorjancih,« zaključuje Kušljan svoj zapisek o poredu skratu Guglju v Gorjancih.

Vemo tudi, da se podnebje spreminja; da je bila, na primer, od 1. 1540 do 1640 v Evropi »mala ledena doba« in da se po letu 1850 začel svet ogreva. Če so bila količinska leta, ki v dolini morda niso kdo ve kaj škodila, ni obrodil na Gorjancih niti tisti mrševski gorski ječmen, ki je imel zrnje v klasu le v dveh redih in ki je daljal tudi uskokom na Ječmeniščih v Gorjancih tako beraški kruh, da so se, ko so se Turki uneli, vrnili raje zopet nazaj v svoje rodne kraje v Bosni. Tudi na samotnih Ječmeniščih je še danes videti sledove zapuščene uskokske naselja in pa ime Ječmenišče je še v spomin ostalo na starih zemljevidih.

Pri nadarjenem in mnogo obetajočem kostanjeviškem slikarju Jožetu Gorjupcu, s katerim sva v šoli skupaj šulila Cezarjevo »Galsko vojno« in reševala matematične enačbe, sem nekoč videl nagačenega medveda. Prijatelj mi je pripovedoval, da je zverino prinesel njegov stric iz okupa-ljskih bojev v Bosni. Ko je ta umetni-kov sorodnik nekje pri Saraje-

vu povedal domačinom, da je doma pod Gorjanci, so ga radovedni vpraševali po Ječmeniščih in mu hiteli praviti, da so njihovi dedje živeli nekoč kot uskokci na Gorjancih in prav na Ječmeniščih.

Škoda, da ni ohranjenih starejših zapisov imena Gorjancev. Ne vemo, kako so jih imenovali iliri ali za njimi Kelti v Dunumu na Krškem polju, niti kako pozneje Rimljani v Novem dunumu (Nevidodunumu) in Cruciumu. Tudi iz srednjega veka se ni menda nič ohranilo. Vizitacijski zapisnik iz leta 1609 omenja Miklavžev cerkev »in monte Vskokorum altissimi«, vzh. Uskokške gore (Lisjak, Zgod. šentj. fare, str. 106); vizitacijsko poročilo iz leta 1686 pa omenja isto cerkev »in Gorjanciz«, ki jih imenuje tudi »Kukla gora« (F. Pokorn, neobjavljene prip. k Lesjaku).

Uskokci, ki so pred Turki pribežali iz bosanskih in severnodalmatinskih krajev, so torej hitro po prihodu na Zumberk dali Gorjancem novo ime, ko so nekateri prvih begunov še živeli. To ime pa najdemo le pri avstrijskih geografih in na njihovih zemljevidih do današnjih dni, medtem ko je ostalo nam Slovincem tuje.

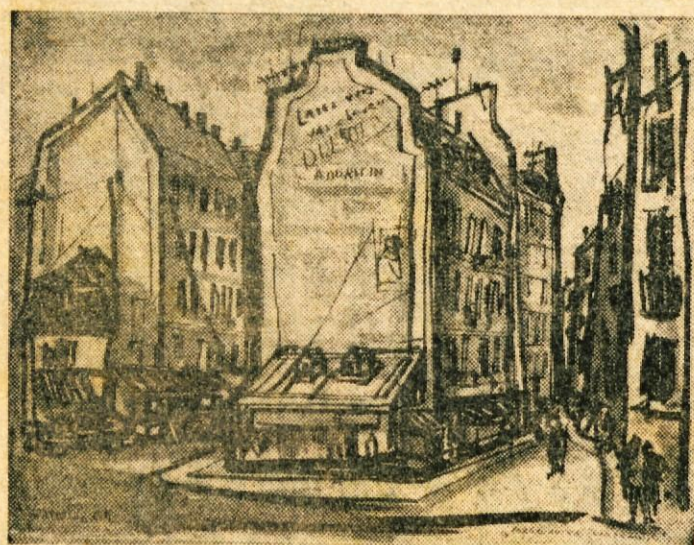
Ime Kukova gora, za katero mislim, da mora biti zelo staro, je še nerešena uganjka.

(Nadaljevanje prihodnjč)

»SPUTNIK 3« — 6000 kg?

Sporočilo poljske agencije PAP — Podrobnosti bodo sovjetski znanstveniki sporočili šele potem, ko bo novi sputnik že v vesolju — Drugi sovjetski satelit bo zgorel med 5. in 15. aprilom

Kakor je pred dnevi sporočila poljska tiskovna agencija PAP, bo tretji sovjetski sputnik tehtal najmanj 5 do 6 ton. Izstrelil ga bodo z raketo, ki bo v primerjavi s prejšnjimi neprimerno večja. Imela bo tako hitrost, da bo sputnik lahko obkrožil mesec in se nato vrnil ter krožil dalje okrog Zemlje. Njegovi aparati bodo avtomatično pošiljali podatke o poletu. Sovjetski znanstveniki pravijo, da bodo podrobnosti sporočili šele potem, ko bo novi sputnik že v vesolju.

Vlado Lamut: ALŽIRSKA ČETRT V PARIZU

DVA VZROKA

»Oh, Filomena, pa mi vsaj povejte, zakaj se nočete poročiti z menoj?«
»Veste, prijatelj, dva vzroka sta...«

»Katera dva?«
»Vi in še nekdo drug.«

PRISPODOBA

»Torej, prijatelj, kje vas — čevlji žuli?« vpraša zdravnik pacienta.
»V grlu, tovariš doktor.«

»Ali vaju mogoče moj revolver tako zabava?«

NEMOGOČE

»Poglej, Tinček: tale na sliki je moj ded, ko je imel 17 let.«
»Ni mogoče! 17 let star, pa že ded!«

NA DIVJEM ZAPADU

Jim plane v uredništvo krajevnega časopisa: »Kje je glavni urednik, da mu povem, kaj mislim o njem?«
»Danes ga ni v pisarni.«
»Kje pa?«
»Veste, šel je na pogreb človeka, kateri mu je hotel včeraj, tako kot vi danes, povedati, kaj misli o njem.«

NA TRGU

»Ti, če bi bila kača v raju ponudila Evi jabolko po taki ceni, kakor so na našem trgu, bi bila Adam in Eva lahko še dandanes v raju.«

LEPOTE NARAVE

»No, kako ste se imeli v planinah? Triglavski hribi so čudovito lepi.«
»Imenitno: tri minute sem stal na neki visoki pečini, pet mesecev pa preležal v bolnišnici...«

Samo da pride pomlad...

60 minut pri trboveljskih in goriških brigadirjih v naselju TONETA TOMŠIČA v Trebnjem

»Ma ošlja, boš že našel tisti, f' ali ne,« se razburja nekdo v skupini, ki se je zbrala okrog zelene peči pri malem pisalnem stroju sredi prostorne, mrzle barake.

»V hrbet te peče, v palec pa sebe,« mi je zaupal sekretar brigade, ki je sedel najbližje peči in ustvarjal. »Pismo našemu okrajnemu komiteju sestavljamo...«

»Tele tri vrstice piše še celo jutro,« je zbadljivo pripomnila črnolasa nagajka, »še pet jih napiše, pa jih bo imel osem...«

Kaj hitro smo postali prijatelji in pogovor je stekel, kot da se poznamo že vrsto let.

»Veste, športne rekvizite imamo vse s seboj, pa zaradi slabega vremena se nismo mogli imeti drugega kot streljanje z zračno puško. Toda takoj ko bo sneg skopnel, bomo pričeli tekmovali tudi z drugimi brigadami. Imamo tudi dobre telovadce!« je ponosno povedal športni referent Boris Polencič.

Brigada je sestavljena iz 40 goriških in 80 trboveljskih mladink in mladincev. Razdeljeni so v štiri čete po kakih 25 ljudi in delajo v dopoldanski in popoldanski izmeni po 6 ur.

»Čprav smo iz tako različen krajev Slovenije, se kar dobro razumemo, samo na tisti, ma ošlja, se še nismo čisto navadili,« se je nasmejala ena od Hraščank. Potem pa me je še pomenljivo pogledala, kot bi ujela moje misli ob tistem »se kar dobro razumemo«.

»Dekleta spimo v eni pregrajeni tretjini barake, fantje pa v drugih dveh. Če zvečer razgrajajo, se vse sliči skozi steno. Pa še radio imajo Trboveljčani s seboj. Potem bomo dobili tudi televizor...«

Seveda me je zanimalo, kakšne so barake znotraj. Ob vhodu imajo police za čevlje, po baraki pa še kar red, čeprav seveda ne tak kot pri vojaki. Sedaj namreč še nimajo priložnosti, da bi se posvetili urejanju barak in taborišča, ker:

»...hitimo predvsem z gradnjo barak, vodovoda in telefona, da bo to čimprej urejeno. Lahko pride še slabše vreme in potem bomo vsaj pod streho,« je pripovedoval komandant naselja Trebnje, Boris Smid iz Banje Luke. »Zaradi požarne varnosti

ukrepov moramo prestaviti eno barako. Skupaj bo v našem naselju 7 barak, jedilnica s kuhinjo, ambulanta in latrina. Zdi se mi, da so za naše naselje izbrali najlepši kraj ob vsej trasi...«

Avtocesta teče skoraj tik naselja. Na tem odseku jo bo zgradilo podjetje »Put« iz Sarajeva, ki bo poslalo v Slovenijo 200 strokovnjakov mlinerjev. Tudi potok je blizu, da prebivalci naselja poleti ne bodo imeli daleč za kopanje. Hribi in gozdovi za barakami ustvarjajo prijetno okolico, tako da bo morda naselje Trebnje, ko ga bodo dokončno uredili, res najlepše. Tudi o goriško-trboveljski brigadi se je komandant naselja pohvalno izrazil.

»Mislim, da je to ena najboljših brigad. Domačini so nas zelo sprejeli in

med njimi in nami vlada najlepša sloga. Zelo nam gredo na roke.«

»Kako pa ste kaj zadovoljni s hrano?«

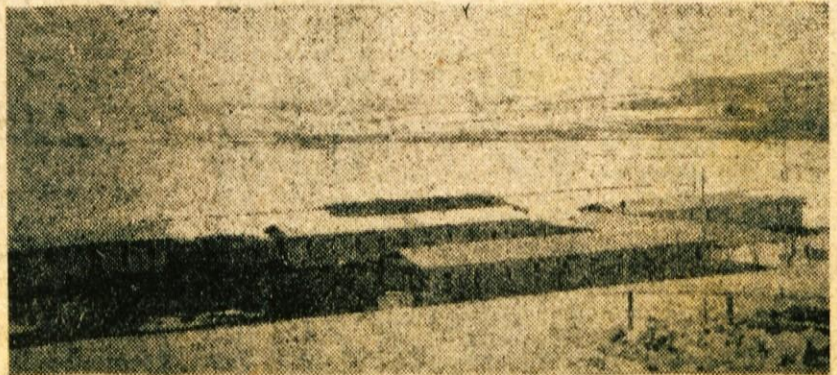
Intendant brigade je povedal: »Kuhamo v bližini naselja. Hrana je odlična in prav malo je takih, ki bi si doma lahko toliko privoščili. Vsak dan imamo meso. Gospodarska poslovanja zveza odlično skrbi za nas — treba je samo dvigniti telefonsko slušalko in že so zadeve urejene.«

Sploh je vse, kot mora biti, le pomlad se tako obira. Ko sem bil pri njih, je okrog naselja ležala še debela plast zmrznelega snega. Vse špranje v barakah so zamažili s slamo, dobili so gumijaste škornje in dežne plašče, dekleta pa še nove tople trenerke. Ko vidijo, da investitor, štab in celo Rdeči križ res skrbijo za njih, so tudi take težave kmalu pozabljene. Za ta kratka dva meseca življenja, ki jih še čakata v Trebnjem, imajo vse polno načrtov: obiskali bodo druge brigade, pozivili politično delo, ustanovili kulturno skupino...

Na pobojni nad naseljem koplejo brigadirji temelje za jedilnico. Kolesa samokolne škripljejo po razhojenih ilovci in sonce, ki komaj prodira skozi nizko meglo, je posiljalo na zastavo druge čete.

»Ali vas kaj zebe?«

»Kje pa! Poizkusite malo s krampom, pa boste videli, kako vam bo hitro toplo!« se mi je nasmejal mlad Primorec. No, saj bi res, če se ne bi tudi meni mudilo...

Pogled na nastajajoče naselje v Trebnjem

57. Domov smo zelo dolgo potovali. Prehodili smo že polovico poti, ko smo neko popoldne prispeli do reke, na katere drugem bregu je ležala džungla. Bilo je zelo vroče. Brž ko je Karl zavehal vlažno zemljo ob obrežju, je planil v vodo. Koni in jaz sva morala vztrajati na njegovem hrbtu, medtem ko so se valovi igrali okoli naju kakor pljuskače morje okoli kakega otoka. Karl je držal trobec nad vodo, medva pa sva bila ob vsakem njegovem premiku v nevarnosti, da mu padeva s hrbta. Opice se me je krčevito oprijemala, kajti opice, kakor veste, ne znajo plavati.

58. Ker sem videl, da je slon svojeglav, sem vzel Koplju, naj se oprime moje glave, da bom spaval z njim na suho in da bova tam počakala, dokler ne pride Karl iz vode. Ampak brž ko je slon videl, da mi ne sediva več na hrbtu, je začel vzkavati trobecem velike količine vode in jih brigadiji prosto, ki je srdito tekala sem in tja po obrežju seveda v tolikini razsadi, da je slon ni mogel zmociti. Ampak ker sloni ne vedo, da opice ne znajo plavati, sem se bal, da se ne bi Koplji po neprevidnosti preveč približal.

59. Vendar sem kmalu pozabil na slona in opico ter zaspal. Zbudila sta me neznanjski opičji krik in tonovo trobljenje. Sunkoma sem planil pokonci in ogledal Kopljo, ki je, drgetajoč od strahu, sedel na tleh, medtem ko mu je Karl stal nasproti, mahal z visoko vzdignjenim trobecem in na vse moč bobnil. Ležeč na zemlji sem se oprl na komolce. Slon je bil z zadkom obanjen proti meni in ravno od njim, skoraj natanko med njegovima prednjima nogama, sem opazil veliko kačo, ki se je vzpenjala kvišku. Od groze mi je zastala kri.

60. Potihoma sem se začel plaziti okrog slona in se bližati Koplji. Prijeti se ga nisem upal, ker sem vedel, da bi se takoj obrnil in me ugriznil. Bil je tako prestrašen, da bi se v njegovih razburjenih možganih vse, kar bi se ga dotaknilo, sprevrnilo v dotik kače. Pač pa sem si zdaj lahko ogledal, kaj se je bilo godilo. Slon je stopil kači na sredo života in ji zlomil hrbtenico, tako da se kobra ni mogla več premakniti z mesta; vendar je pa bil ostali del njene telesa še živ, in s tem delom se je vzpenjala kvišku kakor vtitek stebrič iz ebenovine.